

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

PRÁVNÍ POSTIH NEKALÉ SOUTĚŽE

Diplomová práce

Zpracoval:

Bc. Marek Šmůla

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Daniel Patěk, Ph.D.

Datum:

listopad 2015

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 18. 11. 2015

Marek Šmůla

Obsah

Obsah	0
Úvod.....	2
1 Nekalá soutěž.....	4
1.1 Ukotvení nekalé soutěže v České republice	4
1.2 Mezinárodněprávní úprava nekalé soutěže.....	7
1.3 Generální klauzule nekalé soutěže a její skutkové podstaty.....	8
1.3.1 Jednání v hospodářském styku	10
1.3.2 Jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže	12
1.3.3 Způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.....	13
2 Subjekty sporů v nekalé soutěži.....	15
2.1 Aktivně legitimované osoby	15
2.1.1 Soutěžitel	16
2.1.2 Zákazník.....	19
2.1.3 Právnícká osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků	23
2.1.4 Jiná osoba dotčená nekalou soutěží	25
2.1.5 Shrnutí.....	26
2.2 Pasivně legitimované osoby.....	26
3 Soukromoprávní prostředky ochrany proti nekalé soutěži	28
3.1 Právní prostředky ochrany dle Občanského zákoníku.....	28
3.1.1 Zdržovací nárok	29
3.1.2 Nárok na odstranění nekalosoutěžního stavu.....	32
3.1.3 Nárok na přiměřené zadostiučinění	34
3.1.4 Nárok na náhradu škody	40
3.1.5 Nárok na vydání bezdůvodného obohacení	44
3.1.6 Svépomoc.....	45
3.1.7 Nutná obrana.....	48
3.1.8 Oprávněná obrana	48
3.2 Právní prostředky ochrany dle Občanského soudního řádu.....	49
3.2.1 Návrh na vydání předběžného opatření	49
3.2.2 Určovací žaloba	53
3.2.3 Uveřejnění rozsudku	55
3.3 Vybrané aspekty uplatňování právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži	56
3.3.1 Důkazní břemeno	56
3.3.2 Procesní specifika nekalé soutěže.....	59
Závěr	61
Seznam zkrácených názvů	64
Seznam použité literatury	65
Monografie.....	65
Odborné články	67
Internetové zdroje:	69
Právní předpisy:	70
Judikatura.....	71
Nejvyšší soud ČR:	71
Vrchní soud v Praze:.....	71
Soudní dvůr Evropské unie:.....	72
Abstrakt.....	73

Abstract	74
Klíčová slova	75
Key words	75

Úvod

Některé vybrané ekonomické studie a v jejich rámci vzniklé indexy a žebříčky umístění jednotlivých ekonomik dlouhodobě ukazují na pozitivní korelaci mezi úrovní ekonomické svobody ve státě a celkovou kvalitou života jeho obyvatel.¹ I v návaznosti na tento fakt pak nezdědka bývá vybranými ekonomy svobodná nikterak neomezená hospodářská soutěž na volném a neregulovaném trhu prezentována jako lék na řešení drtivé většiny ekonomických problémů, ve svém důsledku umožňující tolik kýžený hospodářský růst. S jistou mírou zjednodušení lze říci, že se jedná o sázku na přirozenou lidskou soutěživost, vnitřní motivaci a snahu prosadit se i na úkor druhých, která vede ku prospěchu celku.

Ostatně jak napsal ve stěžejním díle klasické ekonomie Adam Smith, nikoliv z laskavosti řezníka, pivovarníka či pekaře máme svou večeři, avšak z jejich zájmu o sebe samé. Nežádáme je o lidskost, stačí nám jejich sebeláska, nevykládáme jim o našich potřebách, dáme jim vědět o výhodách pro ně.²

Ve své práci bych se však rád zaměřil na případy, kdy tolikrát vzývaná neviditelná ruka trhu selže a sledování ryze vlastních zájmů bez ohledu na zájmy druhých nepovede k prospěchu celku, nýbrž ke společensky nežádoucímu stavu, jenž je nutno napravit. Formy této nápravy může mít mnoho podob, předmětem zájmu této práce však budou především takové, jejichž uplatnění je závislé na aktivním hájení vlastních zájmů ze strany dotčených subjektů, u nichž stát vystupuje v roli nezávislého arbitra, případně vykonavatele nalezeného práva. Středem zájmu této diplomové práce jsou tak právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži, konkrétně se pak jedná o ty, které lze nalézt v soukromoprávních předpisech České republiky.

Tato práce si klade za cíl nejprve v obecné rovině nastínit problematiku nekalé soutěže, aby se následně blíže zaměřila na jednotlivé soukromoprávní prostředky ochrany proti nekalé soutěži, blíže je specifikovala, zhodnotila výhody a nevýhody plynoucí z jejich

¹ THE HERITAGE FOUNDATION. 2015 *Index of Economic Freedom* [online]. 2015. [cit. 2015-11-16]. ISBN 978-0-89195-287-9. Dostupné z: http://www.heritage.org/index/pdf/2015/book/index_2015.pdf

² SMITH, Adam. *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Nové přeprac. vyd. opatřené margináliemi. Praha: Liberální institut, 2001.

uplatnění, popřípadě upozornila na jejich úskalí. Činí tak především skrze analýzu ustanovení relevantních právních předpisů České republiky. S ohledem na skutečnost, že právo proti nekalé soutěži je do značné míry dotvářeno a určováno soudní judikaturou, nemohou stranou zájmu zůstat četná rozhodnutí soudů v této oblasti. Zcela ignorovat nelze ani proběhnuvší rekodifikaci soukromého práva v České republice. Ačkoliv cílem této práce zdaleka není vytvořit komparaci staré a nové právní úpravy, nelze se vyhnout ani těmto aspektům.

V souvislosti se zmiňovanými cíli práce se tak první kapitola zabývá vymezením vybraných teoretických pojmů, zasazením nekalé soutěže do kontextu českého právního řádu, generální klauzulí nekalé soutěže a její úlohou ve vztahu k takzvaným zákonným a soudcovským skutkovým podstatám. Na tomto místě je třeba uvést, že informace uvedené v první kapitole práce nepředstavují dostatečně podrobnou analýzu řešené problematiky, ale spíše tvoří nezbytný teoretický základ pro další části práce.

Druhá kapitola práce řeší postavení aktivně a pasivně legitimovaných subjektů v nekalosoutěžních sporech, kdy s ohledem na hlavní cíl práce, je o poznání větší důraz kladen na osoby vystupující v řízeních na straně žalobců.

Třetí a klíčová kapitola práce se pak zabývá soukromoprávními prostředky ochrany proti nekalé soutěži, aby následně zohlednila i vybrané aspekty uplatňování nároků z nekalé soutěže. Jednotlivé právní prostředky jsou systematicky řazeny podle právních předpisů, v nichž lze nalézt jejich úpravu. U každého z uvedených institutů je pak objasněna jeho základní podstata a smysl, nastíněny výhody a úskalí jeho užití, případně jsou též zmíněny sporné otázky, k jejichž řešení se odborná literatura nestaví jednotně.

Tato diplomová práce reflektuje právní úpravu účinnou ke dni 1. 11. 2015.

1 Nekalá soutěž

Ačkoliv jak vyplývá již ze samotného názvu práce, potažmo jejího úvodu, cílem předkládaného textu zdaleka není provést podrobný rozbor nekalosoutěžního jednání či jeho jednotlivých skutkových podstat, nýbrž zaměřit se na prostředky a možnosti ochrany proti takovému jednání, mám za to, že pro komplexnost a lepší pochopení je na místě nejprve učinit alespoň krátký exkurs do hmotněprávní úpravy nekalé soutěže tak, aby bylo zřejmé, proti jakému konkrétnímu jednání vlastně směřují v dalších částech práce rozebírané prostředky ochrany. Zcela ignorovat nelze ani proběhnuvší rekodifikaci soukromého práva, která se, ač ne příliš významným způsobem, promítla i do oblasti nekalé soutěže. V souladu s tím se tak první kapitola zabývá vymezením nekalé soutěže, jejím zařazením do právní systematiky a zákonným ukotvením, aby následně přiblížila takzvanou generální klauzuli a jednotlivé skutkové podstaty nekalosoutěžního jednání.

1.1 Ukotvení nekalé soutěže v České republice

Právo nekalé soutěže tvoří spolu s právem na ochranu hospodářské soutěže tu část obchodního práva nazývanou jako soutěžní právo. V rámci soutěžního práva bývá často kladen důraz na jeho dvojí větvení, kdy nekalá soutěž představuje soukromoprávní větev a právní úprava nedovoleného omezování hospodářské soutěže, někdy též označovaná jako právo kartelové či antitrustové, veřejnoprávní větev.³ I když se obě podskupiny do určité míry překrývají a jejich společným bodem zájmu je ochrana a dozor nad podmínkami, které vznikají na trhu při hospodářské soutěži, lze vysledovat i určité základní odlišnosti. Tou, dle mého názoru nejpodstatnější, je rozdílný ekonomický přístup k poskytované ochraně.

Hlavní podstatou kartelového práva je dozor nad ohrožením, narušením či vyloučením existence hospodářské soutěže zpravidla v podobě dohod narušujících soutěž, zneužití dominantního postavení nebo spojování soutěžitelů, tedy ve své podstatě ochrana celého trhu jako takového, odpovídající makroekonomické úrovni přístupu. Řádné fungování jednotlivých trhů musí být bezesporu středem zájmu samotného státu a na tomto by se

³ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 2.

měl aktivně podílet. Na národní úrovni hraje v tomto směru v České republice klíčovou roli Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jenž se při své činnosti vyskytuje v pozici ústředního orgánu státní správy, což plně odpovídá výše zmiňovanému veřejnoprávnímu charakteru.

Oproti tomu soukromoprávní větev v podobě nekalé soutěže uplatňuje přístup mikroekonomický, a tedy upravuje vztahy na téže úrovni.⁴ Podmínkou k jeho realizaci povětšinou zůstává aktivní činnost ze strany jednotlivých účastníků soutěže, kteří budou jakožto subjekty nekalé soutěže blíže rozebrány v druhé kapitole této práce.

Během proběhnuvší rekonstrukce soukromého práva byla právní úprava nekalé soutěže s účinností od 1. ledna 2014 přesunuta ze zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů („Obchodní zákoník“), do zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku („Občanský zákoník“). Důvodová zpráva jako hlavní příčinu zmiňované změny uvádí skutečnost, že hospodářská soutěž není omezena jen na podnikatele, nýbrž i na jiné soutěžitele a její úprava zasahuje i soukromá práva a povinnosti dalších osob.⁵

V rámci systematiky Občanského zákoníku byla úprava nekalé soutěže zařazena do části čtvrté, zabývající se relativními majetkovými právy, hlavy třetí upravující závazky z deliktů. Takovéto zařazení pak na rozdíl od předešlé úpravy obsažené v Obchodním zákoníku, kdy nekalá soutěž byla součástí obecných ustanovení první části, lépe zohledňuje skutečnost, že nekalá soutěž bývá považována za zvláštní typ mimosmluvních deliktů.⁶

Pokud se jedná o jednotlivá ustanovení dotýkající se nekalé soutěže obsažená v § 2972 - § 2990 Občanského zákoníku, tak ta nedoznala oproti těm účinným do 31. prosince 2013 žádných podstatných změn, zejména vezmeme-li v potaz, jakých změn doznaly jiné oblasti soukromého práva. Namátkou lze zmínit například doplnění takzvaných

⁴ MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži: komentář*. 1. vyd. Praha: Beck, 1996, s. 8.

⁵ ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, s. 1049.

⁶ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. IX.

zákonných skutkových podstat uvedených v § 2976 odst. 2 Občanského zákoníku o pod písmeno i) zanesené dotěrné obtěžování,⁷ což je skutková podstata ve své podstatě sledující ochranu před sdělováním údajů o soutěžiteli, zboží nebo službách, ačkoliv si takovou činnost příjemce zjevně nepřeje. Ani zde však nelze mluvit o jakékoliv převratné novince, neboť jednání nesoucí definiční znaky dnešního dotěrného obtěžování bylo postihováno i za účinnosti Obchodního zákoníku v rámci takzvaných soudcovských skutkových podstat.⁸

Případnou kolizi mezi právní úpravou obsaženou v Obchodním zákoníku a Občanském zákoníku je potřeba řešit za pomoci přechodných ustanovení Občanského zákoníku, na základě obecného pravidla se tímto zákonem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti.⁹ Došlo-li tak k nekalosoutěžnímu jednání do 31. 12. 2013, bude se takové jednání posuzovat ještě podle Obchodního zákoníku. Složitější situace však nastane při uplatňování vybraných prostředků ochrany proti nekalé soutěži. Například v případě nároku na zdržení se určitého jednání se bude muset soud zabývat otázkou, zdali určité jednání naplňuje v okamžiku jeho rozhodování znaky nekalosoutěžního jednání dle nové právní úpravy, ačkoliv žaloba byla podána za účinnosti té staré.¹⁰

To, že nekalá soutěž nedoznala při proběhnutí rekodifikaci výrazných změn, vede k možnosti využití dosavadní judikatury i za účinnosti nové právní úpravy. Judikatura hraje v nekalé soutěži klíčovou roli, neboť je to právě ona, kdo zásadním způsobem dotváří a interpretuje místy stručnou a formulačně neurčitou právní úpravu, jako jsou pojmy dobré mravy soutěže či způsobilost přivodit újmu.¹¹

⁷ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Nový občanský zákoník: srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012.

⁸ LEVICKÁ, Tereza. *Dotěrné obtěžování – nová zákonná nekalosoutěžní skutková podstata*, Obchodněprávní revue 6/2014, s. 161.

⁹ Ustanovení § 3028 odst. 1 Občanského zákoníku.

¹⁰ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. IX.

¹¹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. X.

Aby byl pomyslný seznam pramenů práva proti nekalé soutěži dostatečný, mělo by dojít k uvedení dalších vnitrostátních, evropských a mezinárodních předpisů, obsahujících z hlediska nekalosoutěžního jednání relevantní ustanovení.

V rovině vnitrostátního práva jsou pro právní postih nekalé soutěže, respektive uplatnění práv z ní plynoucích, významné zákony č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů („Trestní zákoník“), č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů („Občanský soudní řád“ či „OSŘ“) a č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů („Zákon o ochraně spotřebitele“). Nutno v tomto směru podotknout, že pokud se v předchozí části kapitoly mluvilo o nekalé soutěži jakožto o soukromoprávní větvi soutěžního práva, tak Trestní zákoník i Zákon o ochraně spotřebitele reprezentují veřejnoprávní prostředky ochrany proti nekalé soutěži, tedy takové, u nichž má stát zvýšený zájem na jejich aplikaci. Vybraná relevantní ustanovení by pak určitě šlo nalézt i v rámci právních předpisů regulujících reklamu, tisk, potažmo televizní a rozhlasové vysílání, nicméně s ohledem na skutečnost, že se s nimi v dalších částech této práce nepracuje, nepovažuji za důležité jakkoliv se jimi nyní zabírat.

1.2 Mezinárodněprávní úprava nekalé soutěže

Z hlediska práva mezinárodního je základním předpisem Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších revizí, z 20. března roku 1883¹² (dále jen „Pařížská unijní úmluva“). Ta ve svém článku 10bis jednak zavazuje členské státy k zajištění účinné ochrany proti nekalé soutěži, dále stanovuje, že nekalou soutěží je každá soutěžní činnost, která odporuje poctivým zvyklostem v průmyslu nebo v obchodě.¹³ Uvedená definice fakticky představuje jakousi první generální klauzuli nekalé soutěže. V neposlední řadě pak článek 10bis Pařížské unijní úmluvy obsahuje popis tří základních činností, jež jsou zakázány, čímž se koncepce velmi podobá dnešnímu demonstrativnímu výčtu zákonných skutkových podstat.

I přes nespornou rostoucí snahu o harmonizaci jednotlivých právních řádů a skutečnost, že nekalou soutěž reguluje drtivá většina členských států, neexistuje na úrovni

¹² Vyhlášena vyhláškou Ministra zahraničních věcí č. 64/1975 Sb., ve znění vyhlášky č. 81/1985 Sb.

¹³ čl. 10bis odst. 2 Pařížské unijní úmluvy.

Evropského společenství komplexní úprava nekalé soutěže. Harmonizaci podléhají pouze vybrané dílčí aspekty nekalosoutěžního jednání. Primární právo se nekalé soutěže dotýká jen velmi povrchně, a to v hlavě II. kapitole 3 Smlouvy o fungování Evropské unie („SFEU“), věnující se zákazu množstevních omezení mezi členskými státy. Článek 36 SFEU stanovuje obecné výjimky z tohoto zákazu, mezi něž lze zařadit i potřebu potírat nekalou soutěž.¹⁴ Sekundární právo je reprezentováno několika směrnicemi, z nichž nejvýznamnější roli hrají směrnice o nekalých obchodních praktikách¹⁵ a směrnice o klamavé a srovnávací reklamě.¹⁶

1.3 Generální klauzule nekalé soutěže a její skutkové podstaty

Nekalosoutěžní jednání je v ustanovení § 2976 Občanského zákoníku i nadále vymezeno pomocí kombinace takzvané generální klauzule a demonstrativního výčtu vybraných skutkových podstat, čímž se nikterak neliší od způsobu užitého v § 44 Obchodního zákoníku. Jak již bylo uvedeno výše, z hlediska demonstrativního výčtu zákonných skutkových podstat, je krom drobných formulačních změn nejpodstatnější novinkou zařazení dotěrného obtěžování mezi zákonné skutkové podstaty.

Pokud jde o samotnou generální klauzuli, ta doznala změny v odlišném legislativně-technickém pojetí, kdy původní popisné znění,¹⁷ bylo nahrazeno větnou konstrukcí zohledňující nekalou soutěž jako civilní delikt.¹⁸ Tímto dochází k návratu zpět k pojetí

¹⁴ HAJN, Petr in ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 343.

¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům.

¹⁶ Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006, o klamavé a srovnávací reklamě.

¹⁷ Ustanovení § 44 odst. 1 Obchodního zákoníku: „*Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům. Nekalá soutěž se zakazuje.*“

¹⁸ Ustanovení § 2976 odst. 1 Občanského zákoníku: „*Kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.*“

prvorepublikové právní úpravy. Danou změnu však nelze považovat za stěžejní, ale lépe vyjadřující podstatu nekalé soutěže jako civilního deliktu.¹⁹

Zvolená kombinace demonstrativního výčtu spolu s generální klauzulí umožňuje postihovat i takové jednání, které by v případě metody taxativního výčtu zůstalo bezúhonné, neboť by jej nešlo přímo subsumovat pod některou ze skutkových podstat. V souvislosti s generální klauzulí se tak mluví o její rozšiřující či omezující funkci. Omezující funkce generální klauzule spočívá v nemožnosti označit určité jednání za nekalosoutěžní podle některé ze zákonných skutkových podstat, ačkoliv naplňuje její znaky, ale aniž by zároveň naplňovalo kritéria generální klauzule. Rozšiřující funkce pak v souladu s výše uvedeným naopak připouští postih jednání, jehož skutková podstata v zákoně uvedena není, ale samo o sobě naplňuje definiční znaky generální klauzule.²⁰ Nespornou výhodou uvedené koncepce je způsobilost flexibilně reagovat na neustále nově se objevující a čím dál důvtipnější marketingové techniky jednotlivých soutěžitelů na trhu, aniž by bylo nutné přistoupit k zdlouhavému a tím pádem i neefektivnímu měnění právního řádu.²¹

Zpravidla bývají všechna takováto jednání naplňující znaky generální klauzule, zároveň však v zákoně neuvedená, označována jako soudcovské skutkové podstaty. Je tomu tak s ohledem na to, že při jejich vzniku stojí povětšinou soudní praxe a judikatury, zejména skrze výklad pojmu dobré mravy soutěže. Někteří autoři však upozorňují na určitou nepřesnost při používání termínu soudcovské, neboť ne zcela všechny vznikají jako výsledek činnosti soudů. Některé jsou pouze skutkovými podstatami doktrinárními, aniž by byly v minulosti soudy judikovány. Namísto pojmu soudcovské se tak jako přesnější

¹⁹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 37.

²⁰ ONDREJOVÁ, Dana in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1771.

²¹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž podle nového občanského zákoníku*. *Obchodněprávní revue* 7 - 8/2013, s. 207.

jeví ne tak často používaný termín nepojmenované skutkové podstaty.²² V rámci této práce jsou oba výrazy chápány jako synonymum a není mezi nimi činěn rozdíl.

Na první pohled možná poněkud nenápadná věta druhá § 2976 odst. 1 Občanského zákoníku, že nekalá soutěž se zakazuje, je taktéž součástí její generální klauzule. Pokud by tomu tak nebylo, dostali bychom se do situace, kdy by na nekalou soutěž nešlo aplikovat sankční prostředky, neboť by zde chyběla jednoznačná kvalifikace takového jednání jako protiprávního.²³

Podle generální klauzule nekalé soutěže se nekalosoutěžního jednání dopustí ten, kdo kumulativně splní následující tři základní podmínky:

- Jedná v hospodářském styku;
- Jeho jednání je v rozporu s dobrými mravy soutěže; a
- Takové jednání je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.

1.3.1 Jednání v hospodářském styku

Jednání v hospodářském styku je dalším z řady neurčitých pojmů, které se vyskytují v právní úpravě nekalé soutěže. Vzhledem ke skutečnosti, že v zákoně nenalezneme jakýkoliv výklad či definici tohoto spojení, zůstává na soudech, aby ho při své rozhodovací činnosti řádně vyložily.

Zatímco Obchodní zákoník pracoval s první podmínkou generální klauzule nekalé soutěže ve znění „jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku“, Občanský zákoník od této alternativní formulace upustil a bere v potaz již pouze jednání v hospodářském styku. Děje se tak s ohledem na skutečnost, že výraz jednání v hospodářském styku je obsahově širší a fakticky už v sobě obsahuje jednání v hospodářské soutěži, které je jeho podmnožinou. Uvedenou změnu tak nelze vnímat

²² ONDREJOVÁ, Dana. *Tzv. soudcovské (nepojmenované) skutkové podstaty nekalé soutěže pohledem nové systematiky*. Obchodněprávní revue 10/2014, s. 287.

²³ ONDREJOVÁ, Dana in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1771.

jako měnící dosavadní koncepci dané podmínky generální klauzule, ale spíše odstraňující nadbytečné užití vedle sebe pojmu užšího a širšího.²⁴

S pojmem hospodářský styk pracoval již prvorepublikový zákon č. 111/1927 Sb.z.a n., o ochraně proti nekalé soutěži, ve znění pozdějších předpisů („Zákon proti nekalé soutěži“). Odborná literatura konstatuje, že hospodářský styk znamenal veškeré styky, spoje a vztahy, k nimž byl dán podnět jakoukoli podnikovou (samostatně výdělečnou) činností, tj. činností směřující k trvalému zdroji příjmů zhodnocováním zboží nebo výkonů nebo obojího. Nepatřily sem tedy takové styky, spoje a vztahy, které byly vyvolány činností nevýdělečnou a soukromou, jako například styky ryze vědecké či humanitární.²⁵ Oproti tomu pro to, abychom mohli mluvit přímo o hospodářské soutěži, je nezbytná existence soutěžního vztahu, jehož přítomnost může u hospodářského styku absentovat. Jak již několikrát judikoval ve svých rozhodnutích Nejvyšší soud, soutěžní vztah je třeba interpretovat s přihlédnutím k pojmu soutěžitel velmi široce, neboť v soutěžním vztahu jsou nejen přímí soutěžitelé, poskytující totožná plnění, ale i všechny ostatní subjekty, kterými mohou být i nepodnikatelé, které však působí v podobných, navazujících nebo navzájem substituovatelných oborech nebo hospodářských činnostech.²⁶ Pro určení existence hospodářské soutěže tak není toliko podstatné, zda subjektem vyskytujícím se v určitém sporu je či není podnikatel, nýbrž podstata a cíl chování tohoto subjektu. Tento závěr pak zazněl i v dalším z rozsudků Nejvyššího soudu, když konstatoval, že pro úvahu, zda jednání konkrétního subjektu je jednáním v hospodářské soutěži, není rozhodné, že jde o podnikatele, nýbrž to, zda šlo o jednání uskutečněné za účelem soutěžního záměru, a nikoli záměru jiného.²⁷

²⁴ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 41.

²⁵ VEČERKOVÁ, Eva. *Nekalá soutěž a reklama: (vybrané kapitoly)*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 95.

²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 3. 2006, sp. zn. 32 Odo 1230/2005.

²⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 4. 2000, sp. zn. 3 Cmo 110/99 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodní firmy a nekalé soutěže*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, s. 90 – 95.

1.3.2 Jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže

Obdobně jako hospodářský styk a soutěž jsou i dobré mravy soutěže pojmem dosti abstraktním, u nějž absentuje existence jakékoliv závazné definice. Široké pole působnosti je tak při dotváření tohoto pojmu opět ponecháno na rozhodovací praxi soudů. Ostatně, jak již bylo uvedeno výše, je to právě především výklad výrazu dobré mravy soutěže, jenž dává vzniknout rozsáhle skupině soudcovských podstat nekalé soutěže.

Otázka, zdali došlo k porušení dobrých mravů soutěže, je otázkou právní nikoliv skutkovou a úsudek si o ní musí udělat sám soud. Není tedy možné, aby tuto otázku posuzoval například soudem zvolený znalec. To, že je ponechán široký prostor pro soudní uvážení, umožňuje určitou proměnlivost a vývoj soutěžních dobrých mravů. Tak, jako se vyvíjí samotná hospodářská soutěž a marketingové prostředky, může se posouvat i společenské vnímání jednotlivých obchodních praktik. Jednání, které bylo v určitou dobu vnímáno jako závadné, se postupem času může stát obecně akceptovatelným. Uvedené však platí i naopak, příkladem budiž regulace nevyžádané pošty, kdy v začátcích internetu se takové praktiky zdály být neškodné, ale spolu se všeobecným rozšířením internetu zájem na jejich postihu náležitě vzrostl.²⁸

Ačkoliv je na trhu obecně přípustná určitá míra agresivity a pojem dobré mravy soutěže nelze ztotožňovat s dobrými mravy tak, jak o nich hovoří například ustanovení § 547 Občanského zákoníku, existují i v rámci soudního uvážení jasně stanovené hranice, jejichž porušení zakládá rozpor s dobrými mravy soutěže. Za jednání vždy rozporné s dobrými mravy soutěže je nutno považovat jednání, které je v rozporu se zákonem či jiným právním předpisem, neboť každý subjekt hospodářské soutěže má možnost seznámit se s právními normami, které nesmí být v soutěži porušovány, přičemž se samozřejmě i v této oblasti uplatní pravidlo neznalost zákona neomlouvá.²⁹ Zajímavá situace může nastat v momentě, kdy jednání, které by za normálních okolností neslo znaky nekalosoutěžního, je v rámci smluvní volnosti mezi stranami výslovně sjednáno

²⁸ ONDREJOVÁ, Dana in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1772 - 1773.

²⁹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 45.

jako jeden z možných postupů. V takovém případě se nemůže jednat o nekalou soutěž, neboť pouhé využití smlouvou umožněného jednání brání vzniku rozporu s dobrými mravy soutěže. Vrchní soud v Praze v tomto směru doslova konstatoval, že ve vztahu mezi smluvními stranami – výslovně platně smlouvou jimi upravenému jednání schází znak rozporu s dobrými mravy soutěže. Pokud si tedy účastníci platně ve smlouvě dohodli určitý postup – způsob jednání, pak po jeho využití nelze tento postup napadnout – ve vztahu účastníků smlouvy – jako jednání učiněné v rozporu s dobrými mravy soutěže a tedy jako jednání nekalé soutěže, bez ohledu na to, zda by byly splněny (či nikoli) ostatní podmínky k hodnocení jednání jako jednání nekalé soutěže.³⁰

1.3.3 Způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům

Z výkladu slova způsobilost je zřejmé, že k samotnému vzniku újmy vůbec nemusí dojít. K naplnění této podmínky generální klauzule plně postačí, pokud zde existuje jen potenciální možnost vzniku újmy, ačkoliv k ní nedošlo. Jiná situace však nastává při uplatnění nároku na náhradu škody z důvodu porušení nekalosoutěžních předpisů. V takovém případě je samozřejmě nutné prokázat její vznik a případnou výši. Újma je pak oproti škodě širším pojmem, kdy v sobě zahrnuje jak materiální, tak i nemateriální složku, jakou může být poškození dobrého jména, pověsti či celkového goodwill³¹ společnosti.

Pouhá způsobilost určitého jednání přivodit újmu jiným subjektům sama o sobě není důvodem pro vznik nekalosoutěžní odpovědnosti. Zejména ve vztahu k druhé podmínce generální klauzule, totiž rozporu s dobrými mravy soutěže, je nutné konstatovat, že způsobilost jednání přivodit újmu zejména jinému soutěžiteli v žádném případě automaticky neznamena rozpor takového jednání s dobrými mravy soutěže. Určitá míra soutěživosti a volné konkurence je na trhu žádoucí. Smyslem konkurenčního jednání je přivodit újmu ostatním soutěžitelům, být nejlepší, vyrábět nejlepší zboží, získat co

³⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 10. 2001, sp. zn. 3 Cmo 139/2000 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodní firmy a nekalé soutěže*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, s. 90 – 95.

³¹ Jedná se o ekonomický pojem souhrnně reflektující účetně těžko ocenitelné nehmotné statky společnosti, jako je například kvalita značky, šíře zákaznické základny, zákaznické vztahy, kvalita zaměstnanců a podobně.

nejvíce zákazníků, zlikvidovat konkurenci, být první. Cílem právní úpravy nekalé soutěže není chránit podnikatelsky slabšího konkurenta. Naopak hospodářská soutěž je činitelem, který likviduje společnosti, které nejsou schopny uspokojovat potřeby svých obchodních partnerů. Smyslem úpravy je, aby selekce probíhala v rámci zákonem stanovených pravidel.³²

³² HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 264.

2 Subjekty sporů v nekalé soutěži

Z hlediska nekalosoutěžního jednání lze vymezit tři základní skupiny osob, jež se ve sporech objevují. Jsou jimi osoby aktivně legitimované, osoby pasivně legitimované a právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů či zákazníků.

První skupina osob je představována subjekty, které mohou být nekalosoutěžním jednáním přímo dotčeny. Právní řád jim na svou obranu přiznává prostředky, jimiž se před uvedeným jednáním mohou bránit.

Druhá skupina pasivně legitimovaných osob je reprezentována jedinci, kteří se mohou nekalosoutěžního jednání dopouštět a v případném sporu se objevují v pozici žalovaných.

Právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů či zákazníků jsou subjekty, které sice nejsou nekalou soutěží přímo zasaženy, ale zákon jim přiznává možnost v zájmu ostatních pro nekalou soutěž žalovat. Z logiky věci se tak jedná o specifickou podskupinu aktivně legitimovaných osob a do této skupiny jsou zařazeny i v systematice této práce.

2.1 Aktivně legitimované osoby

Ze samotného znění generální klauzule nekalé soutěže uvedené v § 2976 Občanského zákoníku vyplývá, že osobou aktivně legitimovanou je soutěžitel nebo zákazník, neboť právě jim je nekalosoutěžní jednání způsobilé přivodit újmu. Vedle toho § 2989 odst. 1 Občanského zákoníku umožňuje uplatňovat vybrané prostředky ochrany proti nekalé soutěži též právnické osobě oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků. Konečně pak z díkce § 2988 Občanského zákoníku vyplývá, že aktivně legitimovanou osobou je též osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, což dává vzniknout skupině takzvaných jiných dotčených osob. Shrňme-li výše uvedené, aktivně legitimovanými subjekty ve sporech z nekalé soutěže jsou soutěžitel, zákazník, právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků a jiné dotčené osoby.

2.1.1 Soutěžitel

Předně je nutno poznamenat, že soutěžitel může u nekalosoutěžních sporů vystupovat jak v pozici osoby legitimované aktivně, tak i pasivně. V dělení této práce je zařazen do podkapitoly věnující se osobám aktivně legitimovaným s ohledem na to, že ve velkém množství případů je to právě on, komu je působena újma při nekalosoutěžním jednání.

K základnímu vymezení soutěžitele dochází v ustanovení § 2972 Občanského zákoníku, z jehož dikce³³ je zřejmé, že soutěžitelem je ten, kdo se účastní hospodářské soutěže. Pomyslně se tak vracíme do kapitoly 1.3.1 této práce věnující se jednání v hospodářském styku, respektive soutěži. Na první pohled se může zdát, že ve srovnání s předešlou právní úpravou obsaženou v § 41 Obchodního zákoníku³⁴ doznalo uvedené ustanovení Občanského zákoníku významných změn. Opak je však pravdou, když absence deklarace práva soutěžitelů svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost a svobodně se sdružovat k výkonu této činnosti vyplývá již ze samotných článků 26 a 27 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, v platném znění („LZPS“) a jedná se tak o pouhé odstranění duplicity Občanského zákoníku a LZPS. Občanský zákoník taktéž na rozdíl od Obchodního zákoníku neobsahuje výslovné vyjádření, že za soutěžitele lze považovat i právnické a fyzické osoby, když nejsou podnikatelé. Skutečnost, že soutěžitelem se rozumí jak podnikatel, tak i nepodnikatel, je předmětem konstantní rozhodovací činnosti soudů³⁵ a jako takovou ji není potřeba v zákoně nadále zdůrazňovat. Větnou konstrukci, kdo se účastní hospodářské soutěže, pak lze mít za ekvivalentní k termínu fyzické i právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže.³⁶

³³ Ustanovení § 2972 Občanského zákoníku: „Kdo se účastní hospodářské soutěže (soutěžitel), nesmí při soutěžní činnosti, ani při sdružování k výkonu soutěžní činnosti, vlastní účast v hospodářské soutěži nekalou soutěží zneužívat, ani účast jiných v hospodářské soutěži omezovat.“

³⁴ Ustanovení § 41 Obchodního zákoníku: „Fyzické i právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen „soutěžitelé“), mají právo svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost v zájmu dosažení hospodářského prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti; jsou však povinny přitom dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat.“

³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 106/2001

³⁶ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 3 - 4.

V soutěžním právu se s pojmem soutěžitel setkáváme jak v jeho veřejnoprávní, tak i soukromoprávní větvi. Obsah pojmu soutěžitel v rámci práva na ochranu hospodářské soutěže je širší, když za soutěžitele se dle § 2 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, považují nejen právnické a fyzické osoby, ale i jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupení, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat. Za soutěžitele tak lze v kartelovém právu považovat i ekonomické jednotky s určitým jednotným řízením bez právní subjektivity jako jsou například holdingy či koncerny.³⁷ Ne všechny subjekty, které lze postihnout na základě předpisů na ochranu soutěže, tak mohou být soutěžiteli i podle nekalosoutěžních ustanovení zákona.

V souvislosti s pojmem soutěžitel bývá taktéž často akcentován rozdílný význam od termínu konkurent. Zatímco konkurenční vztah vzniká mezi osobami působícími v rámci jednoho tržního segmentu, potažmo mezi osobami působícími v jiných tržních segmentech při současném zachování podmínky, že statky, které produkují, jsou vzájemnými substituty, do vztahu soutěžního se může dostat takřka kdokoli, kdo vstupuje do hospodářské soutěže a má zájem na jejím výsledku. Pojem soutěžitel je tak významově širší než pojem konkurent.³⁸ V pozici vzájemných konkurentů se tak například mohou objevovat dva různí výrobci másla či výrobce másla a margarínu. Soutěžitelem jim pak může být výrobní společnost zakládající svoji marketingovou kampaň na tvrzení, že jejich výrobky nejsou žádné máslo.

Odborná literatura nadále rozlišuje mezi pojmy soutěžitel v užším a širším slova smyslu. Do kategorie soutěžitelů v užším slova smyslu spadají přímí, bezprostřední, vzájemní konkurenti, kteří soupeří o určité vlastní umístění na žebříčku tržních pozic.³⁹ A to ať už působí jako podnikatelé ve smyslu ustanovení § 420 a § 421 Občanského zákoníku, nebo podnikají neoprávněně. Neoprávnění podnikatelé, kteří na trhu působí a

³⁷ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009.

³⁸ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 26 – 27.

³⁹ VEČERKOVÁ, Eva. *Nekalá soutěž a reklama: (vybrané kapitoly)*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 60.

chovají se jako by potřebným oprávněním disponovali, se dostávají do konkurenčního střetu s podnikateli podnikajícími na daném trhu oprávněně a fakticky se účastní hospodářské soutěže. Kdyby pak taková osoba nebyla považována za soutěžitele, nevztahovaly by se na ní sankční prostředky nekalosoutěžních ustanovení. Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí k tomu sdělil následující: „*Osoba soutěžitele není určena předpokladem, že své zboží či služby na trhu umístí v souladu s právními předpisy, soutěžitelem je i ten, kdo podniká nedovoleně, prodává výrobky, bez toho aniž by prošly schvalovacím řízením, ač je to předpokladem k možnosti jejich uvedení na trh. Rozhodný je zde reálný stav, tj. že se (i když nedovoleně) hospodářské soutěže účastní.*“⁴⁰

Za soutěžitele v širším slova smyslu jsou považováni takzvaní ad hoc soutěžitelé, někdy též označovaní jako soutěžitelé příležitostní. Jedná se o osoby, jež se vyskytují v soutěžním vztahu ojediněle. Hospodářskou činnost tyto osoby vykonávají buď nahodile, nebo ji nevykonávají vůbec, ale mají zájem na jejím výsledku, respektive úspěchu jiných soutěžitelů. Typicky se v tomto případě jedná o svobodně tvořící umělce, stát, územně samosprávné celky, veřejnoprávní korporace či charitativní instituce.⁴¹ Nejvyšší soud v tomto směru zmiňuje, že nekalosoutěžně jednajícím nemusí být pouze ten, kdo se sám hospodářské soutěže v daném oboru bezprostředně účastní, ale může jím být i třetí osoba, která svým jednáním do této soutěže nekalosoutěžně zasáhne. Je ovšem přitom třeba dovodit konkrétní zájem nekalosoutěžně jednajícího na úspěchu jednoho soutěžitele na úkor druhého, tj. na výsledku soutěže dvou soutěžitelů.⁴²

Shrneme-li tak dosavadní výše uvedené poznatky, je zřejmé, že z hlediska nekalosoutěžních ustanovení je pro klasifikaci subjektu jakožto soutěžitele rozhodný především faktický stav a způsob jeho chování, nikoliv jak a zdali je veden v určitém rejstříku. Daný subjekt nekalosoutěžním jednáním nemusí přímo sledovat vlastní

⁴⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 2. 1996, sp. zn. 3 Cmo 703/94 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, s. 58 – 61.

⁴¹ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 38 – 39.

⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 1. 2007, sp. zn. 32 Odo 1464/2006.

prospěch či ekonomický zisk, postačí pouhý zájem na výsledku soutěže, a to i ve prospěch jiných osob. Z hlediska hospodářské soutěže je soutěžní vztah potřeba v souladu s dosavadní judikaturou vykládat velmi široce. Soutěžitelé se pak střetávají na takzvaném relevantním trhu, což je jakýsi imaginární prostor tvořen třemi základními prvky. A to sice předmětem, časem a prostorem. Pro poslední z uvedených prvků, tedy prostor, je pak v dnešní době globalizace, široké mezinárodní integrace a stále většího přemísťování vybraných obchodních činností do virtuálního online prostředí charakteristické, že postupně ztrácí na významu jeho klasické chápání v podobě vazby na jedno konkrétní geograficky určené území.⁴³

Soutěžitel je oprávněn uplatnit veškeré právní prostředky, které Občanský zákoník v České republice k obraně proti nekalosoutěžnímu jednání nabízí. Může tak proti rušiteli požadovat, aby se nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav. Dále může požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.⁴⁴ Z hlediska jednotlivých skutkových podstat nekalé soutěže je soutěžitel taktéž oprávněn žalovat na veškeré zákonné skutkové podstaty.

2.1.2 Zákazník

Dalším z aktivně legitimovaných subjektů nekalé soutěže je zákazník. V textu generální klauzule nekalé soutěže došlo v rámci proběhnuvší rekodifikace soukromého práva v České republice k dílčí změně, kdy z původního v § 44 Obchodního zákoníku obsaženého sousloví spotřebitel nebo další zákazník v § 2976 Občanského zákoníku zůstal již pouze zákazník.⁴⁵ V žádném případě to však neznamená, že by soutěžitel nadále nebyl aktivně legitimovaným subjektem ve sporech z nekalé soutěže. Jak uvádí odborná literatura, pojem zákazník je logicky vzato nadřazen pojmu spotřebitel⁴⁶ a tento tak již v sobě zahrnuje. O soudobém termínu zákazník, tak jak jej chápe právo proti

⁴³ NERUDA, Robert. *Relevantní trh a otázky související v teorii a praxi soutěžního práva – 1. část*, Právní rozhledy 12/2004, s. 447.

⁴⁴ Ustanovení § 2988 Občanského zákoníku.

⁴⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Nový občanský zákoník: srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012.

⁴⁶ HAJN, Petr. *Zjevné i méně zřejmé změny v českém právu proti nekalé soutěži*, Obchodněprávní revue 7/2011, s. 193.

nekalé soutěži, lze tedy říci, že se jedná o množinu tvořenou jak spotřebiteli, tak i skupinou osob označovanou v minulosti Obchodním zákoníkem za takzvané další zákazníky. Zatímco nalézt v zákoně legální definici pojmu spotřebitel není nikterak složité, u zákazníka bychom se o to pokoušeli marně. Výklad tohoto pojmu tak nadále zůstává věcí judikatury a doktríny. Za takzvaného dalšího zákazníka lze označit osobu odlišnou od spotřebitele, která se však nachází v roli zákazníka. Typicky se bude jednat o nepodnikající právnické osoby, jako jsou spolky, nadace či územně samosprávné celky, ale i právnické či fyzické osoby podnikající, pokud se však v hospodářském styku ocitnou v postavení slabší strany.⁴⁷ V souladu s ustanovením § 433 odst. 2 Občanského zákoníku půjde například o podnikatele nebo právnickou osobu uzavírající smlouvu mimo souvislost s vlastním podnikáním.

Dle Občanského zákoníku je spotřebitelem každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.⁴⁸ Takováto koncepce je komfortní s komunitární právní úpravou, která označuje spotřebitelem fyzickou osobu, jež v obchodních praktikách spadajících do oblasti působnosti této směrnice jedná za účelem, který nelze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání.⁴⁹ Z uvedeného je zřejmé, že ochrana v režimu spotřebitele se nedostává právnickým osobám. Ne vždy však toto vnitrostátní právní úprava plně respektovala. Původní definice spotřebitele v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění do účinnosti zákona č. 155/2010 Sb., označovala spotřebitelem fyzické nebo právnické osoby, které nakupují výrobky nebo užívají služby za jiným účelem než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami. Šlo tedy o pojetí vycházející z gramatického výkladu chápající spotřebitele jako někoho, kdo spotřebovává.⁵⁰

⁴⁷ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 48.

⁴⁸ Ustanovení § 419 Občanského zákoníku.

⁴⁹ Ustanovení článku 2 písm. a) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům.

⁵⁰ LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 1601 – 1602.

Pro uplatňování práv z nekalé soutěže je velmi důležitý koncept takzvaného průměrného spotřebitele. Ten není v evropském ani českém právu výslovně definován, je tedy třeba chápat jej skrze rozhodovací praxi Evropského soudního dvora, respektive českých soudů. Je-li tak předmětem sporu to, zda byl určitý spotřebitel dotčen nekalosoutěžním jednáním, posuzuje soud takovéto jednání z hlediska dopadu a vlivu na modelového spotřebitele, nikoliv na konkrétního jednoho spotřebitele vystupujícího ve sporu. Ona průměrnost modelového spotřebitele může být předmětem sociologických průzkumů předkládaných jednotlivými stranami sporu, nicméně vymezení průměrného spotřebitele je otázkou právní nikoliv skutkovou⁵¹ a soudce by si tak o ní měl udělat úsudek sám bez potřeby nařízení znaleckého posudku či průzkumu veřejného mínění. V praxi je tak na soudce kladen požadavek, aby při svém rozhodování odhlédl od svého dozajista profesionálnějšího, zkušenějšího a vnímavějšího pohledu na dané jednání a zkusil se vžít do situace imaginárního průměrného spotřebitele, jenž v drtivé většině případů nebude toliko znalý co soudce. Například z hlediska klamavosti určitého jednání by pak pro rozhodnutí soudu mělo být směrodatné, že je způsobilé oklamat průměrného spotřebitele, ačkoliv soudce samotný by se tímto jednáním oklamat nenechal.⁵²

Otázkou však zůstává, nakolik má být takovýto průměrný modelový spotřebitel bystrý, respektive jak zkušeně si má ve svém životě počínat. V obecné rovině lze konstatovat, že vývoj jeho pojetí směřuje od běžného, nikoliv přílišnými znalostmi a obezřetností oplývajícího spotřebitele a spotřebitele, který jen velmi málo sleduje dění kolem sebe a je tedy snadno oklamatelný, směrem k spotřebiteli, který je průměrně inteligentní, bystrý, pozorný na to, aby prohlédl běžné reklamní klamání a nedal se příliš snadno

⁵¹ Rozhodnutí SDEU ze dne 16. 7. 1998, C-210/96 (*Gut Springenheide GmbH, Rudolf Tusky* proti *Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt – Amt für Lebensmittelüberwachung*): „Pro určení, zda je označení, ochranná známka nebo reklamní označení či výrok způsobilý klamat kupujícího, je nutno vzít do úvahy předpokládané očekávání průměrného spotřebitele, který je v rozumné míře dobře informovaný a v rozumné míře pozorný a opatrný, bez nařízení znaleckého posudku či průzkumu veřejného mínění spotřebitelů.“

⁵² ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 50 - 51.

přesvědčit a zlákat reklamním tvrzením k nákupu.⁵³ Toto je možné demonstrovat například na judikátu Nejvyššího soudu, kde je uvedeno, že u dnešního průměrného spotřebitele je míra jeho pozornosti posuzována přísněji než dříve. Již by se tedy nemělo jednat pouze o povrchní či zběžnou pozornost, ale rozumnou míru pozornosti a opatrnosti.⁵⁴ Důležité je též upozornit na skutečnost, že pokud se vybrané jednání cílí pouze na určitou skupinu obyvatelstva, směrodatný je průměrný spotřebitel v rámci takovéto skupiny, nikoliv všeobecný průměrný spotřebitel. Uvedené tak umožňuje zohlednit větší zranitelnost některých skupin obyvatelstva, jako mohou být těžce nemocní či sociálně slabí jedinci, případně naopak klást vyšší předpoklady na odborníky.⁵⁵

Závěrem je třeba opět shrnout, kterých nároků a z jakých skutkových podstat nekalé soutěže je zákazník oprávněn se domáhat. Nesporné zůstává, že zákazník je oprávněn uplatňovat veškeré nároky, jež Občanský zákoník k ochraně před nekalosoutěžním jednáním nabízí. Může tak po rušiteli požadovat, aby se nekalé soutěže zdržel, odstranil závadný stav, přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení. Složitější je situace při identifikaci skutkových podstat, z jejichž titulu se zákazník výše uvedených práv může domáhat. Zákazník může být aktivně legitimovaným subjektem ve sporech z nekalé soutěže za předpokladu, že je nekalosoutěžním jednáním přímo dotčen. Toto si však lze z logiky věci jen velmi obtížně představit u skutkových podstat podplácení, parazitování na pověsti, zlehčování a porušení obchodního tajemství. Na druhou stranu lze mít za to, že pokud by zákonodárce chtěl vyloučit zákazníka z uplatňování určitých skutkových podstat, učinil by tak přímo pomocí zákonného omezení, jako je tomu například u právnických osob hájících zájmy soutěžitelů nebo zákazníků.⁵⁶ I když je možné setkat se i s opačnými názory, přikláním se v tomto směru k D. Ondřejové, která konstatuje, že

⁵³ ONDREJOVÁ, Dana. *Hledisko tzv. průměrného spotřebitele v nekalé soutěži*, Obchodněprávní revue 8/2009, s. 222.

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007.

⁵⁵ Rozhodnutí SDEU ze dne 25. 10. 2001, C-112/9 (*Toshiba Europe GmbH proti Katun Germany GmbH*): „V případě, že se jedná o obchodní praktiku zaměřenou výlučně na odborníky, je potřeba za průměrného spotřebitele (zákazníka) považovat osobu, která je vůči běžnému omylu více imunní.“

⁵⁶ Ustanovení § 2989 odst. 1 Občanského zákoníku.

spotřebitelé (pozn. po rekodifikaci zákazníci), stejně jako soutěžitelé, mohou obecně žalovat ve všech případech nekalé soutěže, neboť zákon toto omezení, na rozdíl od právnické osoby oprávněně hájit jejich zájmy, výslovně nestanoví.⁵⁷

2.1.3 Právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků

Jednotliví soutěžitelé se ne vždy nacházejí v rovnocenném ekonomickém postavení s rušitelem. U zákazníků se pak slabší ekonomické postavení oproti rušiteli dá očekávat o to víc. K tomu, aby z důvodu nedostatečného materiálního, finančního a odborného zajištění nebyli vybraní jedinci připraveni o možnost bránit se nekalosoutěžními praktikám, je dána aktivní legitimace v nekalosoutěžních sporech i právnickým osobám oprávněným hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků.

Občanský zákoník nikterak nerozlišuje mezi právnickými osobami hájící soutěžitele či zákazníky a ani na ně neklade žádné speciální požadavky. Naopak podle prvorepublikového Zákona o ochraně proti nekalé soutěži bylo ke vzniku aktivní legitimace korporace nutné, aby měla ve svých stanovách zaneseno ustanovení, jež ji povolává hájit hospodářské zájmy soutěžitelů.⁵⁸ Ačkoliv současná právní úprava neobsahuje žádné výslovné omezení, respektive určení, které právnické osoby jsou oprávněny hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků a může tak docházet k situacím, kdy budou zájmy chráněny zcela nahodile, v praxi by to měla být především uskupení vykonávající faktickou činnost spočívající v ochraně zájmů spotřebitelů (zákazníků), potažmo mající zájem na řádném průběhu hospodářské soutěže. Na straně zákazníků příkladem budiž Sdružení ochrany spotřebitelů České republiky, Sdružení českých spotřebitelů, Ekologický právní servis či Občanské sdružení spotřebitelů TEST nebo Sdružení pro ochranu investorů na kapitálovém trhu. U soutěžitelů pak Obchodní a hospodářská komora ČR či Agrární komora ČR.⁵⁹

⁵⁷ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 47.

⁵⁸ Ustanovení § 15 Zákona o ochraně proti nekalé soutěži

⁵⁹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 293.

Největším rozdílem oproti předešlým dvěma uvedeným aktivně legitimovaným subjektům je ta skutečnost, že k tomu, aby příslušné právnické osoby mohly v nekalosoutěžních sporech vystupovat jako žalobci, nemusí to nutně být právě ony, či práva jsou nekalou soutěží ohrožena nebo poškozena. Dalším podstatným rozdílem zůstává omezené množství zákonných skutkových podstat, na jejichž základě právnické osoby hájící zájmy soutěžitelů nebo zákazníků mohou žalovat, a rovněž možnost uplatnit pouze vybrané nároky plynoucí z nekalé soutěže. Občanský zákoník stanoví, že uvedené právnické osoby nemohou vystupovat jako žalobci ve sporech z parazitování, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství a jsou oprávněny uplatňovat pouze nároky na zdržení se a odstranění závadného stavu.⁶⁰ I když se jednotlivým nárokům plynoucích z nekalosoutěžního jednání věnuji až v dalších částech práce, již nyní lze konstatovat, že na první pohled je zřejmá určitá finanční neutralita obou zmiňovaných nároků, kterých se mohou právnické osoby domáhat. V případě úspěchu v potenciálním soudním sporu, nepředstavuje, vyjma náhrady nákladů řízení, nárok na zdržení se či odstranění závadného stavu oproti například nároku na náhradu škody takřka žádnou finanční motivaci k aktivní ochraně před nekalou soutěží.

Spolu s omezeným výčtem skutkových podstat, z nichž lze žalovat, a které byly v minulosti opakovaně podrobeny kritice, neboť rovněž i parazitování, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství mohou vést k vážnému poškození zákazníka či soutěžitele,⁶¹ toto představuje nejpodstatnější důvod, proč se v České republice právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků vyskytují ve sporech z nekalé soutěže jen velmi ojediněle. Na druhou stranu si však dovoluji vyslovit názor, že cesta kompletní liberalizace ve smyslu umožnění žalovat na všechny nároky a ze všech skutkových podstat nekalé soutěže, při současném zachování stávající takřka neomezené aktivní legitimace, kdy libovolná právnická osoba s procesní subjektivitou, aniž by měla zmocnění od osoby, jejíž zájmy jsou poškozeny či ohroženy, může vystupovat jako strana sporu, by vedla ke snadné zneužitelnosti v rámci konkurenčního boje na trhu. Jednak by mohlo dojít k zahlcení soudů žalobami motivovanými pouze vidinou finančního zisku bez zájmu o ochranu zákazníků nebo

⁶⁰ Ustanovení § 2989 odst. 1 Občanského zákoníku.

⁶¹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 298.

soutěžitelů, a jednak by se naskytla možnost skrze účelově založenou prázdnou společnost žalovat nároky, jimiž si faktický iniciátor stojící v pozadí sám není jist, potažmo, jimiž přímo sleduje způsobení škody žalovanému například skrze zvýšení administrativní zátěže spojené s byt' na první pohled nepřesvědčivou žalobou.

2.1.4 Jiná osoba dotčená nekalou soutěží

Ačkoliv Občanský zákoník se skupinou jiných osob dotčených nekalou soutěží přímo nepracuje, aktivní legitimace takovýchto osob se dovozuje z textace ustanovení § 2988 Občanského zákoníku. Jedná se tak o určitý zbytkový okruh osob nespádající ani do jedné z předchozích kategorií. Podmínkou existence nároku takovýchto osob zůstává poškození nebo ohrožení jejich práv nekalou soutěží. Mezi jiné osoby dotčené nekalou soutěží tak lze typicky řadit více či méně známé osoby, jejichž osobnostní atributy byly neoprávněně užity v hospodářské soutěží, například reklamě.⁶²

Jiné osoby dotčené nekalou soutěží nejsou nikterak zákonem omezeny co do uplatnění jednotlivých skutkových podstat, ani z hlediska uplatňovaných nároků. Mohou se tak domáhat veškerých nároků, které Občanský zákoník v rámci obrany před nekalou soutěží nabízí. Obdobně jako u zákazníka si však lze velmi obtížně představit, že jiné osoby dotčené nekalou soutěží budou vystupovat v pozici osoby, jejíž zájmy jsou poškozeny či ohroženy u skutkových podstat podplácení, parazitování na pověsti, zlehčování a porušení obchodního tajemství. V tomto směru je též nutno upozornit, že aby vůbec mohlo určité jednání být kvalifikováno za nekalosoutěžní, musí naplnit podmínky generální klauzule nekalé soutěže. Především třetí podmínka generální klauzule, způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, nemusí být v případě zneužití osobnostních atributů společensky ne všeobecně známé osoby v reklamě dána a ta se tak nebude moci domáhat svých práv na základě nekalé soutěže, nýbrž bude nucena využít jiných právních institutů, jako je například ochrana osobnosti.

⁶² ONDREJOVÁ, Dana in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1841.

2.1.5 Shrnutí

Níže uvedená tabulka nabízí základní přehled nároků jednotlivých aktivně legitimovaných subjektů v nekalé soutěži podle Občanského zákoníku a skutkových podstat, v jejichž rámci mohou žalovat.

Tabulka č. 1 – Přehled aktivně legitimovaných subjektů dle Občanského zákoníku

Aktivně legitimovaný subjekt	Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži	Skutkové podstaty nekalé soutěže
Soutěžitel	Všechny nároky	Veškeré skutkové podstaty
Zákazník	Všechny nároky	Veškeré skutkové podstaty, jen zcela výjimečně však u § 2982 - 2985
Právnícká osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků	Pouze zdržovací a odstraňovací nárok	Kromě § 2982 – 2985 veškeré skutkové podstaty
Jiná osoba dotčená nekalou soutěží	Všechny nároky	Veškeré skutkové podstaty, jen zcela výjimečně však u § 2982 - 2985

Zdroj⁶³

2.2 Pasivně legitimované osoby

Osoby pasivně legitimované vystupují ve sporech z nekalé soutěže na straně žalované. Jedná se o subjekty, které svým jednáním naplnily všechny aspekty skutkové podstaty generální klauzule nekalé soutěže, případně jiných zákonných či soudcovských skutkových podstat. Zákon takové jedince souhrnně označuje za rušitele. Je možné dovodit, že jím je každá osoba, fyzická i právnická, která se svým aktivním jednáním

⁶³ Vlastní zpracování dle ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 77.

dopustí nekalé soutěže. Je jím ale i tehdy, jestli za sebe nechá jednat jiného, nebo mu dá k takovému jednání podnět, nebo jej podporuje, nebo pro sebe využije.⁶⁴ Ve velkém množství případů se v pozici rušitele nacházejí soutěžitelé - podnikatelé. Je tomu tak s ohledem na nutnost naplnit podmínky generální klauzule, z nichž ta první počítá s jednáním v hospodářském styku.

Vedle rušitele se pak na nekalé soutěži mohou účastnit i další osoby, které se označují za takzvané pomocné osoby. Ty působí vedle hlavního rušitele, a jak už samotný název napovídá, pomáhají mu svou činností v nekalosoutěžním jednání a stejně tak pro ně platí nutnost jednání se soutěžním záměrem a naplnění podmínek generální klauzule. K jejich bližší identifikaci je potřeba podívat se konkrétněji na jednotlivé zákonné skutkové podstaty nekalé soutěže. Pomocná osoba bývá v odborné literatuře spojována především se dvěma zákonnými skutkovými podstatami, a to sice s podplácením a porušením obchodního tajemství. Kdy u porušení obchodního tajemství se do pozice takzvané osoby pomocné dostane každý, kdo jiné neoprávněné osobě sdělí, zpřístupní pro sebe nebo pro jiného využije obchodního tajemství využitelné v hospodářské soutěži. U podplácení je pak osobou pomocnou podplácený nebo podplácející, jenž je členem orgánu soutěžitele či je s ním v pracovním poměru.⁶⁵ Nejsou to však zdaleka jen dvě výše zmiňované skutkové podstaty, u nichž v praxi dochází k výskytu pomocných osob.

⁶⁴ MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži: komentář*. 1. vyd. Praha: Beck, 1996, s. 89.

⁶⁵ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 82.

3 Soukromoprávní prostředky ochrany proti nekalé soutěži

Poté, co v předešlých částech práce došlo k nástupu nutnosti obsahu určitého jednání, tak, aby jej šlo kvalifikovat za nekalosoutěžní, a to ať už podle generální klauzule, zákonných či takzvaných soudcovských skutkových podstat, je na čase přistoupit k rozboru jednotlivých právních prostředků, kterých může aktivně legitimovaná osoba využít, jestliže se rušitel dopustí nekalé soutěže. Tato kapitole práce se zabývá právním prostředky ochrany, které spadají do sféry předpisů soukromého práva. V tomto směru hrají zřejmě nejvýznamnější roli ustanovení § 2988 a § 2989 Občanského zákoníku, která obsahují výčet nároků, kterých se může osoba dotčená nekalou soutěží, případně osoba oprávněná hájit její zájmy, z důvodu nekalé soutěže domáhat. Opomíjet nelze ale ani právní prostředky ochrany obecnějšího rázu, které, ač nejsou přímou součástí speciální úpravy nekalé soutěže, mohou ve výsledku pro osoby ohrožené či poškozené nekalou soutěží představovat mnohem efektivnější způsob ochrany jejich práv. V Občanském zákoníku tak nezůstane stranou zájmu institut svépomoci, nutné obrany a oprávněné obrany. Občanský soudní řád pak zase nabízí možnost postupu skrze návrh na vydání předběžného opatření či uveřejnění rozsudku.

3.1 Právní prostředky ochrany dle Občanského zákoníku

Jak již bylo uvedeno výše, právním prostředkům ochrany se Občanský zákoník v rámci části zaobírající se nekalou soutěží věnuje v pouhých dvou ustanoveních, která obsahují výčet jednotlivých nároků. Vzhledem ke zmiňované stručnosti je tak, ostatně jak je charakteristické pro celou nekalou soutěž, ponechán značný prostor pro výklad soudní judikaturou. Dle § 2988 Občanského zákoníku může žalobce ve sporech z nekalé soutěže uplatnit nárok na zdržení se a odstranění závadného stavu, přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení. Ustanovení § 2989 Občanského zákoníku je k předešlému v poměru speciality a spolu s vybranými procesními aspekty postavení spotřebitele v nekalosoutěžních sporech upravuje, že právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků se mohou domáhat pouze nároku na zdržení se nebo odstranění závadného stavu.

Uvedený výčet žalobcových nároků lze snadno rozdělit do dvou podskupin, a to sice na základě jejich funkcí. Podání úspěšné žaloby na zdržení se nekalosoutěžního jednání a

žaloby na odstranění nekalosoutěžního stavu by mělo vést k zamezení dalšího pokračování či setrvání v nekalosoutěžním jednání a v souladu s tím bývají oba uvedené nároky označovány za zabraňovací. Žaloba na přiznání přiměřeného zadostiučinění, žaloba na náhradu škody a žaloba na vydání bezdůvodného obohacení naopak sledují především obdržení určité náhrady, respektive dosažení satisfakce za předešlé nekalosoutěžní jednání a jsou tak označovány za kompenzační.⁶⁶

Všech pět výše uvedených nároků lze uplatňovat nezávisle jeden na druhém. Jak konstatoval ve svém rozhodnutí Vrchní soud v Praze,⁶⁷ právo žádat poskytnutí přiměřeného zadostiučinění může ten, jehož práva byla jednáním nekalé soutěže porušena či ohrožena, uplatnit proti rušiteli nezávisle na tom, zda uplatnil i nárok zdržovací či nárok na odstranění závadného stavu. Žalobce tak může uplatňovat jednotlivý nárok, kumulativně hned několik dohromady, stejně tak jako všechny najednou, aniž by tím zároveň bylo dotčeno jeho právo domáhat se ochrany skrze jiné prostředky Občanského zákoníku, Občanského soudního řádu či norem práva veřejného. Například pouhé uplatnění nároku na upuštění od nekalosoutěžního jednání, aniž by žaloba zahrnovala některý z kompenzačních nároků nebo návrh na vydání předběžného opatření, by ve výsledku pro žalobce nepředstavovalo efektivní způsob ochrany, neboť při očekávané délce trvání soudního sporu lze předpokládat, že před vydáním vykonatelného soudního rozhodnutí dojde k napáchání podstatných ekonomických škod.

3.1.1 Zdržovací nárok

Nárok na zdržení se nekalosoutěžního jednání je prvním z řady taxativního výčtu nároků uvedených v § 2988 Občanského zákoníku. Od ostatních ho nejvíce odlišuje to, že v sobě obsahuje preventivní složku, která ho činí potenciálně nejúčinnějším ze všech

⁶⁶ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 89.

⁶⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 1511/94 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, s. 110 – 116.

ostatních prostředků ochrany, neboť pokud k nekalosoutěžnímu jednání vůbec nedojde, není třeba přiznávat ani jiné kompenzační nároky, které by kryly vniklé újmy.⁶⁸

Zdržovací nárok se uplatňuje pomocí takzvané záporní či negatorní žaloby a podmínkou pro jeho uplatnění je existence nekalosoutěžního jednání nebo důvodné hrozby, že k němu v budoucnu dojde. Jak v minulosti uvedl Nejvyšší soud,⁶⁹ žaloba na zdržení se nekalosoutěžního jednání není důvodná, pokud žalobce neprokáže, že by toto jednání v době rozhodnutí, respektive v době podání žaloby, trvalo nebo, pokud od něho již bylo dobrovolně upuštěno, žalobce neprokáže, že zde hrozí nebezpečí (obava) možného opakování. Zdržovací nárok nelze tedy úspěšně uplatnit, pokud se rušitel nekalé soutěže již nedopouští, ledaže by šlo o jednání v určitém smyslu periodické a hrozilo by, že se jej rušitel dopustí znovu.⁷⁰ Obdobně judikoval i Vrchní soud v Praze⁷¹, když sdělil, že předpokladem pro uložení povinnosti zdržet se určitého jednání je krom prokázání závadnosti tohoto jednání i zjištění soudu, že je uložení takové povinnosti do budoucna nezbytné, tedy že takové závadné jednání trvá nebo hrozí. Pokud od závadného jednání žalovaný sám dobrovolně upustil, takové jeho jednání k datu podání žaloby prokázáno již není a je zřejmé ze zjištění soudu o dalším chování žalovaného, že se k němu nehodlá ani vrátit, pak obvykle schází procesní předpoklady k vyhovění zdržovacímu nároku žalobce. Paradoxně, ačkoliv tak, jak je poznamenáno na začátku této podkapitoly, bývá zdržovací nárok označován za nejefektivnější způsob ochrany, uvedené skutečnosti potvrzují již jednou v této práci vyslovenou domněnku o možné problematičnosti uplatnění zdržovacího nároku z časového hlediska. Domáhá-li se žalobce pouze zdržení se určitého jednání, kterého se však žalovaný již přestal dopouštět a ani nehrozí jeho opakování, bude žalobce v soudním sporu, i přes to, že předmětné jednání lze bezesporu považovat za nekalosoutěžní, neúspěšný. Ondřej Hruďa v tomto směru konstatuje, že je-li předmětem sporu klamavá nebo srovnávací reklama, rozumný advokát nikdy nenechá svého klienta zdržovací nárok

⁶⁸ HRUDA, Ondřej. *Zdržovací nárok ve věcech nekalé soutěže – nenastal čas „přítvrdit“?*, Právní rozhledy 18/2010, s. 656.

⁶⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 8. 2005, sp. zn. 32 Odo 423/2004.

⁷⁰ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 254.

⁷¹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. 3 Cmo 120/2008.

uplatnit. Většina reklamních kampaní má trvání v řádech týdnů či měsíců a lze si jen těžko představit, že by trvaly ještě v době vyhlášení rozsudku.⁷²

Dalším, v odborné literatuře často zmiňovaným problémem souvisejícím s uplatněním zdržovacího nároku, je přesnost formulace žalobního petitu. Při jeho příliš úzkém nastavení se tak žalobci může snadno stát, že i v případě soudního sporu dovedeného do úspěšného konce se nedočká dostatečné ochrany. Rušiteli bude stačit pouhé pozměnění žalovaného jednání, kterým se dostane mimo záběr vydaného rozhodnutí. Naopak při příliš široce pojatém petitu se žalobce vystavuje riziku, že pokud v průběhu řízení svůj petit nezúží, bude mu žaloba soudem zamítnuta.⁷³

Obecně jsou za příliš široce pojaté petity považovány takové, které pouze přepisují zákon. Příkladem takových budiž formulace ve znění žalovaný je povinen zdržet se vůči žalobci klamavé reklamy či žalovaný je povinen zdržet se jakéhokoliv jednání, jímž by parazitoval na pověsti žalobce. Nepříjatelnost takto širokých a dostatečně neurčitých žalobních petitů je v rámci nekalosoutěžního práva v České republice dlouhodobě všeobecně akceptována, když základním rozhodnutím je to Vrchního soudu v Praze⁷⁴ akcentující faktickou nevykonatelnost příliš široce pojatého petitu. Zmíněný judikát uvádí, že pokud je návrh na rozhodnutí soudu, obsažený v žalobě natolik neurčitý a obecný, že není způsobilý být obsahem výroku soudu, je třeba tuto vadu odstranit. Vymezení práv a jim odpovídajících povinností v žalobním petitu musí být provedeno tak přesně a určitě, aby v případě vyhovění mohl být převzat tento žalobní petit do rozhodnutí soudu a mohl být k němu při dobrovolném nesplnění nařízen a proveden výkon rozhodnutí. Pokud soud prvního stupně zavázal žalovaného zdržet se vůči žalobci klamavé reklamy, jde o výrok nevykonatelný.

⁷² HRUDA, Ondřej. *Zdržovací nárok ve věcech nekalé soutěže – nenastal čas „přítvrdit“?*, Právní rozhledy 18/2010, s. 656.

⁷³ HRUDA, Ondřej. *Zdržovací nárok ve věcech nekalé soutěže a jeho rozsah – účelně, a proto přiměřeně velkoryse*, Právní rozhledy 4/2011, s. 127

⁷⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 1159/94 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, s. 248 – 250.

Nejvyšší soud⁷⁵ upozorňuje na druhou stranu problému, když konstatuje, že by bylo neúčinné držet se striktně pouze toho konkrétního jednání, které bylo podnětem k podání žaloby. Pak by mohly žalovaný své jednání jen mírně modifikovat a pokračovat tak v nekalé soutěži. Příkladem příliš úzce pojatého petitu je takový, který počítá s užitím pouze jedné určité formy slova a ostatní gramatické tvary vynechává.⁷⁶ Jak bylo napsáno výše, v takovém případě, i když žalobce se svou žalobou uspěje, soudní výrok mu nebude poskytovat dostatečnou míru faktické ochrany.

Přesná formulace žalobního petitu tak, aby nebyl v důsledku přílišné obecnosti fakticky nevykonatelný a aby v případě úspěchu poskytoval žalobci dostatečnou ochranu, je úkolem nesnadným. Vhodným prostředkem k dostatečné specifikaci v žalobě tvrzeného nekalosoutěžního jednání může být připojení grafických či elektronických příloh, obsahujících vyobrazení například sporných reklamních materiálů. Takovéto řešení v minulosti podpořil Vrchní soud v Praze.⁷⁷

3.1.2 Nárok na odstranění nekalosoutěžního stavu

Druhým z kompenzačních prostředků ochrany proti nekalé soutěži je nárok na odstranění nekalosoutěžního stavu. To, co odlišuje takzvanou odstraňovací či restituční žalobu, prostředkem které se odstraňovací nárok uplatňuje, od žaloby zdržovací, je že směřuje do minulosti a cílí na odstranění určitého protiprávního stavu. Na rozdíl od zdržovací žaloby tak zde zcela absentuje preventivní prvek. Toho si všímá i Nejvyšší soud,⁷⁸ když konstatuje, že pokud jde o odlišení od zdržovacího nároku, ten má charakter preventivní a směřuje proti pokračujícímu nekalosoutěžnímu jednání či proti

⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 8. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4669/2010.

⁷⁶ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 92.

⁷⁷ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 301/2001 In ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 92.: „*Názor soudu prvního stupně, že nemůže vydat rozsudek, jehož výrok je v obrázkové podobě, jednak nepřesně vyjadřuje stav věci a jednak není ani správný. Žalobou není žádán výrok v obrazové podobě, ale uložení určité povinnosti, jež je dále určena připojeným vyobrazením. Takový výrok je možný a není ani neobvyklý, zejména ve sporech týkajících se průmyslových práv. Pomocí vyobrazení je naopak mnohdy teprve dosaženo zákonného požadavku určitosti návrhu.*“

⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 4. 2006, sp. zn. 32 Odo 1370/2005.

hrozícímu jednání v budoucnosti. Naproti tomu nárok na odstranění závadného stavu směřuje vždy k odstranění existujícího závadného stavu, tedy pramene účinku nekalosoutěžního jednání. Z povahy věci vyplývá, že odstraňovací nárok, na rozdíl od nároku zdržovacího, je vždy vázán na hmotněprávní podmínku, že protiprávní stav již nastal a pramen účinku nekalosoutěžního jednání trvá. K uplatnění tohoto nároku není třeba zavinění, ani jiné podmínky subjektivní povahy.

I přes výše uvedené je zřejmé, že odstraňovací a zdržovací nárok se do jisté míry překrývají a v soudním řízení mohou být uplatněny kumulativně vedle sebe, popřípadě též spolu s jinými právními prostředky ochrany proti nekalé soutěži, neboť až takováto kombinace více nároků poskytuje žalobci efektivní ochranu jeho práv. Příkladem lze uvést situaci, kdy se žalobce domáhá odstranění konkrétního reklamního ukazatele, ale pouze toto by nezabezpečilo, že nedojde k šíření reklamy jiným způsobem. Spolu s odstraňovacím nárokem je tak vhodné uplatnit i nárok zdržovací, jímž by se do budoucna zamezilo šíření závadné reklamy prostřednictvím jiných kanálů.⁷⁹

Samotný uplatňovaný odstraňovací nárok může mít mnoho podob. Zřejmě nejtypičtější je představa v podobě likvidace určitého závadného stavu, spočívající třeba ve zmiňovaném odstranění nekalosoutěžního reklamního ukazatele. Nicméně domáhat se lze i změny určitého stavu, jeho doplnění či upřesnění.⁸⁰ V praxi časté jsou spory ohledně obchodních firem společností. V takovýchto případech se žalobce povětšinou dožaduje zdržení se od užívání firmy v určitém znění a též odstranění nekalosoutěžního stavu spočívajícího ve změně závadné firmy.⁸¹ Z hlediska odstraňovací žaloby spočívající v dodatečném uvedení informací považují za velmi zajímavý již jednou zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu.⁸² V uvedené věci rušitel naplnil veškeré znaky generální klauzule nekalé soutěže, a to i přes to, že sdělení, které šířil, bylo pravdivé. K možnosti nápravy skrze rozšíření nepravdivých doplňujících informací soud pravil, že

⁷⁹ HAJN, Petr in ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 243.

⁸⁰ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 257.

⁸¹ HRUDA, Ondřej. *Odstraňovací nárok ve věcech nekalé soutěže – jak teoreticky správně a přitom prakticky účelně formulovat žalobní petit*, Právní rozhledy 21/2011, s. 757.

⁸² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 4. 2006, sp. zn. 32 Odo 1370/2005.

zákon soudu neumožňuje, aby pod odstraňovací nárok podřadil také přiznání nároku, který závadný stav prohloubí, k čemuž by nepochybně v případě splnění uložené povinnosti, tj. sdělením nepravdivých informací na místo informací pravdivých, došlo. Dementace pravdivých údajů údaji nepravdivými ve svém důsledku nepředstavuje nastolení právního pořádku odstranění závadného stavu, ale naopak jeho prohloubení.

3.1.3 Nárok na přiměřené zadostiučinění

Nárok na přiměřené zadostiučinění je prvním z takzvaných kompenzačních nároků. Uplatňuje se pomocí satisfakční žaloby, jejíž název značí hlavní smysl tohoto nároku, a to sice přidělení satisfakce za újmu způsobenou nekalosoutěžním jednáním. Takováto újma má pak charakter ryze nemateriální a nezahrnuje v sobě materiální složku újmy, respektive, lépe řečeno, náhradu materiální škody. K odčinění materiální škody způsobené nekalou soutěží slouží jiné právní prostředky ochrany. Podstatou institutu přiměřeného zadostiučinění tak zůstává kompenzace za utrpěnou imateriální újmu představovanou například poškozením dobré pověsti, poškozením goodwillu společnosti, ztrátou prestiže či ztrátou rozlišovací schopnosti.⁸³

Vedle satisfakční funkce institutu nároku na přiměřené zadostiučinění bývá též zmiňována funkce sankční. Tento aspekt ve svém rozhodnutí dobře popsal Nejvyšší soud,⁸⁴ když zdůraznil, že nelze neuznat, že peněžní satisfakce má rovněž sankční povahu, neboť zaplacení zadostiučinění představuje pro rušitele také finanční újmu, nejen újmu morální, která má vyrovnat porušenou rovnováhu v postavení rušitele a postižené osoby. Tato sankční stránka nicméně hraje při poskytování zadostiučinění vedlejší, podružnou roli, protože rozhodující je nemateriální stránka satisfakce.

Pokud jde o způsob, jímž se imateriální újma nahrazuje, tak nekalosoutěžní ustanovení Občanského zákoníku, na rozdíl od úpravy obsažené v § 53 Obchodního zákoníku, již

⁸³ ONDREJOVÁ, Dana. *Přiměřené zadostiučinění ve sporech z nekalé soutěže* [online]. 2009. [cit. 2015-11-16]. ISBN 978-80-210-4990-1. Dostupné z http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2009/files/prispevky/omezenost_sankci/Ondrejova_Dana__1046_.pdf.

⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

nestanovují, že přiměřené zadostiučinění může být poskytnuto také v penězích.⁸⁵ Neznamená to však, že by se po proběhnuvší rekodifikaci tato možnost z nekalé soutěže vytratila, neboť ji stále lze dovodit z obecného ustanovení o náhradě nemajetkové újmy v § 2951 odst. 2 Občanského zákoníku.⁸⁶ Přiměřené zadostiučinění může být poskytnuto jak v peněžní, tak i nepeněžní formě. Vzhledem k tomu, že nemajetkovou újmu nelze přesně vyčíslit, není účelem její vyrovnání, tak jako je tomu u náhrady škody, což je nárok jiného charakteru na něm nezávislý. Poskytnutí zadostiučinění tedy není vázáno na to, zda vznikla vedle nemajetkové újmy též škoda. Již z lingvistického hlediska je zřejmé, že postiženému má být učiněno zadost. Má být přesvědčen, že jeho újma byla uznána, že ten, kdo ji způsobil, se určitým způsobem kaje, případně má získat peníze, aby si podle své vůle opatřil, co je mu libo a zpřijemnil si tím život, aby tím zmírnil pocit křivdy, kterou utrpěl, a případně utišil touhu po odplatě.⁸⁷ Nejvyšší soud⁸⁸ v jednom ze svých rozsudků ohledně ochrany osobnosti pravil, že smyslem peněžitého zadostiučinění je výhradně zmírnění následků vzniklé nemajetkové újmy na osobnosti fyzické osoby. Nejde však o reparaci celé nemajetkové újmy.

Žalobce má i v oblasti nekalé soutěže právo vybrat si, v jaké formě bude požadovat satisfakci za utrpěné nekalosoutěžní jednání. Z podstaty věci lze mít za to, že před nemateriální formou odškodnění bude žalobcem upřednostňována peněžitá, kdy veřejná omluva či dodatečné sdělení, tedy typické prostředky nemateriální povahy, mohou ve svém důsledku představovat pro žalobce utrpění další ztráty. Například ve sporu ohledně nekalosoutěžní reklamy, podaří-li se žalobci dosáhnout před soudem toho, aby se původce reklamy za ni omluvil či k ní masivně uveřejnil dodatečné sdělení, jedná se ve své podstatě o pomyslné Pyrrhovo vítězství, neboť jednak dojde k opětovnému přitažení pozornosti k původní podobě reklamy a jednak v marketingu platí, že i

⁸⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Nový občanský zákoník: srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012.

⁸⁶ Ustanovení § 2951 odst. 2 Občanského zákoníku: *Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.*

⁸⁷ ONDREJOVÁ, Dana in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1683.

⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 12. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1154/2010.

negativní publicita je publicita. Na druhou stranu z textu zákona je však patrné, že peněžité zadostiučinění představuje až v pořadí další alternativu, která učinit poškozenému zadost, když jiné způsoby nevedou ke skutečnému a dostatečně účinnému odčinění způsobené újmy. Vrchní soud v Praze⁸⁹ ve svém rozhodnutí dobře vyjádřil uvedenou preferenci nemateriální formy odškodnění a navíc upozornil na žalobcovu povinnost obhájit si volbu svého nároku, respektive nutnost dokázat, že nemateriální satisfakce nepředstavuje dostatečnou míru zadostiučinění, když konstatoval, že je třeba zdůraznit, že imateriální újma může být reparována zadostiučiněním i v jiné podobě než jako úhrada peněžité částky. Ze znění právního předpisu vyplývá, že zadostiučinění v penězích má být poskytnuto v případech, ve kterých by nepeněžítá forma neposkytovala přiměřené zadostiučinění. Lze-li shledat nepeněžité zadostiučinění za odpovídající, je třeba dát mu přednost. Uvedená formulace však nevyklučuje kombinaci peněžité a nepeněžité formy zadostiučinění, tak aby v úhrnu bylo dosaženo přiměřeného zadostiučinění. Volba formy zadostiučinění je sice na žalobci, spočívá však na něm i břemeno tvrzení a břemeno důkazní k odůvodnění oprávněnosti jeho volby. Povaha přiměřeného zadostiučinění v penězích jakožto prostředku, který se užije, až když nelze újmu odčinit jinak, byla potvrzena i Nejvyšším soudem.⁹⁰

Způsob výpočtu konkrétní výše finanční částky, kterou by soud měl žalobci přiznat, není nikde stanoven. Stejně tak není stanovena ani vrchní limitace takové částky. Ta tedy zůstává omezena pouze samotným návrhem žalobce, kdy soud nemůže přiznat více, než o čem je žalováno. Možnost přiznat žalobci méně či nepřiznat částku žádnou tím přirozeně není dotčena. Při stanovení konkrétní částky tak hraje velkou roli soudcovské uvážení. Ani soud si však nemůže počínat zcela svévolně a kromě výše uvedeného horního limitu musí vycházet ze samotného slova přiměřené a ukládanou sankci podrobit individualizaci. Jak uvedl Nejvyšší soud,⁹¹ každý případ je nutné posuzovat individuálně se zřetelem k jeho zvláštnostem. Zohlednit by se tak měla zejména objektivní kritéria, jako jsou závažnost a intenzita nekalosoutěžního jednání, dosah tohoto jednání (jak velkou oblast trhu zasáhlo), vliv tohoto jednání na počet soutěžitelů

⁸⁹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 684/95 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, s. 255 – 260.

⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007.

⁹¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 3. 1998, sp. zn. 1 Odon 45/97.

v oboru, hodnota goodwillu postiženého, úroveň obratu v daném okruhu obchodů i výše obratu.

Obecně lze konstatovat, že finanční částky, které soudy v České republice osobám postiženým nekalou soutěží přiznávají jakožto přiměřené zadostiučinění, nedosahují nikterak závratných výšin a pohybují se v řádech stovek tisíc korun.⁹² Výjimkou se v tomto směru jeví být rozsudky Vrchního soudu v Praze⁹³, respektive Nejvyššího soudu,⁹⁴ který v dané věci zamítl dovolání žalovaného. Předmětem uvedeného sporu bylo jednání společnosti Vodafone Czech Republic a.s. („Vodafone“), která se v předvánočním období, konkrétně pak 5. a 6. prosince roku 2006, tedy v období každoročně tradičně nejsilnější marketingové aktivity mobilních operátorů, dopustila zjevně nekalosoutěžního jednání, když na reklamní nosiče (billboardy) konkurenční společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. („T-Mobile“) umístila vlastní reklamní předměty v podobě sobího paroží, což byl v tehdejší době ikonický atribut velmi úspěšné marketingové kampaně společnosti Vodafone. Výroková část obou rozsudků je pro tuto práci velmi zajímavá hned z několika hledisek. Společnosti Vodafone v ní byly uloženy následující povinnosti:

- Zdržet se umístování reklamního předmětu v podobě sobích paroží na reklamní nosiče pronajaté nebo vlastněné pro prezentaci reklamy společností T-Mobile nebo na nemovitosti vlastněné či pronajaté společností T-Mobile;
- Uveřejnit ve třech celostátních denících ve třech po sobě jsoucích vydáních omluvu v daném znění; a
- Zaplatit přiměřené zadostiučinění ve výši 5.000.000,- Kč.

První aspektem, který lze na uvedených rozhodnutích dobře dokumentovat, je to, že společnost T-Mobile, jakožto soutěžitel uplatnil hned několik nekalosoutěžních nároků

⁹² ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 263.

⁹³ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 4. 2011, č. j. 3 Cmo 406/2010-523 a Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 3. 2010, č. j. 3 Cm 284/2009-388.

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 7. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3704/2011.

vedle sebe. Konkrétně se jedná o zdržovací nárok, nárok na nemateriální přiměřené zadostiučinění a nárok na materiální přiměřené zadostiučinění.

Pokud jde o samotný zdržovací nárok, tak uvedený případ dobře dokumentuje jeho v této práci několikrát zmiňovanou problematičnost, neboť za situace kdy první pravomocný rozsudek byl ve věci vydán Vrchním soudem v Praze dne 16. 3. 2010, tedy více jak tři roky poté, co došlo k závadnému jednání, nemůže být o neefektivitě ochrany práv společnosti T-Mobile sporu.

K výši 5.000.000,- Kč peněžní satisfakce je nutné podotknout, že se jedná o v České republice zcela výjimečný případ, při němž soud zohlednil škodlivost takzvaného guerilla marketingu a dále projevil myšlenku, že zaplacení zadostiučinění by mělo pro porušující subjekt představovat určitou finanční újmu, která má vyrovnat porušenou rovnováhu v postavení rušitele a nekalou soutěží dotčené osoby.⁹⁵

Co však osobně shledávám na celém případě nejzajímavější, je naprostá kontraproduktivita vysouzeného nároku na nemateriální přiměřené zadostiučinění. Společnost Vodafone k uložené povinnosti přistoupila tak, že sice nechala v několika celostátních periodikách otisknout na své náklady předepsaný text omluvy, nicméně tu stylizovala tak, že byla napsána v podobě dokola se opakujících vět napsaných drobným písmem, z nichž vybraná byla zvýrazněna tak, aby výsledná podoba celého textu opět tvořila siluetu parohů. Ačkoliv tak Vodafone dostal povinnosti uložené mu rozsudkem, celá omluva šla opět interpretovat v duchu nasazení parohů konkurenci a k původní kampani opět přitáhla pozornost

Myslím, že uvedený příklad velice přiléhavě potvrzuje v předešlých částech práce vyslovenou domněnku o faktické kontraproduktivitě v případě vysouzené omluvy. Ostatně společnosti T-Mobile se přirozeně výsledná podoba omluvy nelíbila a rozjela další kolo sporu, tentokrát ohledně podoby omluvy. Za mnohem zajímavější než samotný výsledek tohoto sporu pak považuji vyjádření společnosti Vodafone, jež bylo učiněno prostřednictvím tiskové mluvčí v dubnu roku 2013. Ta vlastně dokonale vystihla podstatu celého problému v jedné větě, když pravila, s parožím nebo bez, jsme

⁹⁵ BEČIČKA, Jaromír. *Letní konce zimního paroží* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/letni-konce-zimniho-parozi-86371.html?mail>

rádi, že tato kampaň díky neustálému připomínání ze strany konkurence vstoupila do historie.⁹⁶ Z pohledu marketingových manažerů se tak chování Vodafonu může jevit jako mistrovský kousek, když i takřka osm let po proběhnutí a vynaložení nákladů na ve své podstatě velmi jednoduchou a finančně nenáročnou prezentaci společnosti, tato kampaň stále přináší pozornost zákazníků a publicitu. Z pohledu právního však považují za zcela nepřijatelné, aby někdo takto těžil ze svého zcela zjevného a úmyslného protiprávního jednání. Nelze se pak divit, že v některých případech panuje všeobecný názor, že nekalá soutěž se vždy vyplatí.

Závěrem této podkapitoly by měl zaznít názor D. Ondřejové, která označuje přiměřené zadostiučinění za v podstatě jedinou sankcí za nekalosoutěžní jednání v pravém slova smyslu, a to zejména tehdy, je-li přiznáno v penězích. Na rozdíl od zdržení se nekalosoutěžního jednání, odstranění závadného stavu, neboť tyto nemají finanční charakter, a náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení, které vycházejí z náhrady způsobené škody a ušlého zisku v důsledku nekalosoutěžního jednání a vydání příslušného obohacení, když dva posledně uváděné instituty nelze považovat za skutečnou sankci, ale spíše nápravu.⁹⁷ Sankční povaha přiměřeného zadostiučinění je akcentována i mnohými soudními rozhodnutími, namátkou lze uvést rozsudek Nejvyššího soudu,⁹⁸ kde dochází ke konstatování, že přiměřené zadostiučinění plní dvojí funkci. Sankční, neboť sankce postihuje toho, kdo závadně jednal a odrazuje jej od opakování závadného jednání, i preventivní, neboť přiznáním zadostiučinění je dáno najevo, že nekalá soutěž se nevyplácí a dobré mravy soutěže je třeba respektovat. Osobně jsem toho názoru, že ačkoliv sankční povahu přiměřeného zadostiučinění zcela jistě nelze kompletně popřít, není na místě ji ani příliš přeceňovat. Předně je potřeba si uvědomit, že se pohybujeme v rovině soukromého práva, pro které oproti právu veřejnému, v soutěžním právu reprezentovaném například dozorem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („ÚOHS“), není udělování pokut či jiných sankcí jakkoliv

⁹⁶ IDNES.CZ. *Vodafone se opět musí omluvit za parohy. Tentokrát však bez parohů* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z http://mobil.idnes.cz/vodafone-parohy-omluva-0vc-/mobilni-operatori.aspx?c=A130402_124455_mobilni-operatori_apo.

⁹⁷ ONDŘEJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 265.

⁹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 7. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3704/2011.

příznačné. Úrovně peněžních sankcí udělovaných soudy v rámci nekalé soutěže a sankcí udělovaných v rámci dozoru ÚOHS nad hospodářskou soutěží se diametrálně odlišují, což odpovídá tomu, že zatímco ve veřejnoprávní větvi soutěžního práva je třeba postihnout potenciální poškození celého trhu a tím pádem i zájmu celé společnosti, u nekalé soutěže jde především pouze o vztah mezi rušitelem a osobou postiženou nekalou soutěží, která by si tak, jak je charakteristické pro soukromé právo, měla dbát sama uplatňování svých práv. Pokud bychom měli o existenci sankčního charakteru usuzovat pouze na základě nutnosti rušitele vydat dodatečně finanční prostředky, pak bychom museli sankční charakter přiznat i nároku na náhradu škody. Za v tomto směru důležitý pak považuji již zmiňovaný fakt, že i přes uložení dodatečné povinnosti poskytnout peněžité finanční zadostiučinění, se nekalá soutěž při stávající nízké úrovni pokut z hlediska porovnání nákladů a výnosů vyplácí.

3.1.4 Nárok na náhradu škody

Dalším z nároků plynoucích z nekalé soutěže je náhrada škody. Tento nárok má taktéž kompenzační charakter. To, co jej však odlišuje od předešlého nároku na přiměřené zadostiučinění, je újma, k jejímuž vyrovnání slouží. U náhrady škody se nahrazuje hmotná újma majetkové povahy způsobená nekalosoutěžním jednáním. Oproti peněžnímu zadostiučinění, kde se poskytuje přiměřená satisfakce za utrpěnou nemateriální újmu, jejíž výše je z podstaty věci přesně nevyčíslitelná, je potřeba výši vzniklé škody prokázat. Právě toto, spolu s nutností prokázat příčinnou souvislost mezi jednáním a vznikem škody, o které bude blíže pojednáno v dalších částech této podkapitoly, činí největší problém při uplatňování náhrady škody v nekalosoutěžních sporech.

Při uplatňování nároku na náhradu škody z nekalosoutěžního jednání musí dojít k naplnění několika klasických podmínek pro její vznik. Jedná se o následující:

- Protiprávnost jednání;
- Vznik škody;
- Příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním a vznikem škody; a

- Zavinění.

Ustanovení § 2976 odst. 1 věty druhé Občanského zákoníku jednoznačně stanoví, že nekalá soutěž se zakazuje. Podmínka protiprávnosti určitého jednání tak bude naplněna, dopustí-li se rušitel nekalosoutěžního jednání, a to ať už podle generální klauzule, zákonné či soudcovské skutkové podstaty nekalé soutěže. Samotné jednání pak může mít formu aktivního konání (komisivní), příkladem budiž dotěrné obtěžování, nebo opominutí (omisivní), zde například zamlčení podstatných informací u klamavé reklamy.

Pokud se jedná o vznik škody, tak u ní se v souladu s ustanovením § 2952 Občanského zákoníku nahrazuje jednak skutečná škoda a jednak ušlý zisk. Skutečná škoda je vymezena jako újma spočívající ve zmenšení aktiv poškozeného. Judikatura tuto kategorii popisuje stabilně jako nastalé zmenšení či úbytek majetku poškozeného, případně jako majetkovou újmu vyjádřitelnou penězi, která spočívá ve zmenšení, ve snížení či v jiném znehodnocení již existujícího jmění poškozeného, jakož i ve vynaložení nákladů na odstranění tohoto znehodnocení.⁹⁹ Charakter nákladů nutných k odstranění znehodnocení mají dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze¹⁰⁰ též náklady právního zastoupení, které musel žalobce vynaložit ve sporu vedeném na ochranu před nekalosoutěžním jednáním. V takovémto případě bude výše škody odpovídat rozdílu mezi částkou fakturovanou advokátem poškozenému za právní služby a částkou, která byla poškozenému ve sporu přiznána jakožto náklady právního zastoupení.

Ušlý zisk představuje újmu spočívající v nemožnosti poškozeného dále rozmnožit svůj majetek takovým způsobem, jakým by to bylo možné za obvyklého, pravidelného průběhu věcí. Ze své podstaty se jedná o poměrně složitě prokazatelný nárok, u kterého musí existovat dostatečně vysoká naděje, že by za normálních okolností došlo k jeho vzniku. Pro výši ušlého zisku je rozhodující, jakému prospěchu, k němuž mělo reálně dojít, zabránilo jednání škůdce, tedy o jaký reálně dosažitelný, nikoli tedy hypotetický, prospěch poškozený přišel.

⁹⁹ ONDREJOVÁ, Dana in HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1689.

¹⁰⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 3 Cmo 487/2007 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodní firmy a nekalé soutěže*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, s. 374 – 380.

S přijetím Občanského zákoníku došlo u nekalé soutěže k formální změně ve způsobu, kterým se nastalá škoda nahrazuje, kdy § 2951 Občanského zákoníku preferuje náhradu škody ve formě uvedení v předešlý stav, což je rozdíl oproti předcházející právní úpravě obsažené v § 378 Obchodního zákoníku, který naopak preferoval peněžní formu náhrady. Jak je však patrné ze samotného textu zmiňovaného ustanovení,¹⁰¹ poškozenému nic nebrání domáhat se náhrady rovnou v peněžní formě, proto tuto změnu neshledávám z hlediska právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži jakkoliv významnou.

Co v praxi činí velký problém, je vyčíslení přesné částky, jíž se žalobce proti rušiteli domáhá. U ušlého zisku může být diskutabilní, nakolik pravděpodobně šlo určité budoucí příjmy reálně očekávat. U způsobené škody pak zase bude problematické ohodnocení některých statků, k jejichž poškození mělo nekalou soutěží dojít. Občanský zákoník přistupuje k pojmu věc ze široka a v souvislosti s tím tak bude možné uplatňovat náhradu škody například na goodwillu společnosti. Významnou roli tak v soudních sporech hrají nejrůznější znalecké posudky, snažící se podložit oprávněnost požadovaných nároků.¹⁰² Další změnou, které doznal nárok na náhradu škody v nekalé soutěži v souvislosti se vstupem Občanského zákoníku v účinnost, je možnost soudu určit výši náhrady škody podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu, nelze-li výši náhrady přesně určit¹⁰³ a možnost soudu z důvodů zvláštního zřetele hodných přiměřeně snížit nepřiměřeně vysokou náhradu škody.¹⁰⁴ Moderační právo soudu Obchodní zákoník vylučoval.¹⁰⁵

Příčinná souvislost mezi nekalosoutěžním jednáním a vznikem škody je další z aspektů, jehož existenci musí žalobce ve sporu prokázat. Spolu s výše zmiňovanou potřebou dostatečně doložit výši vzniklé škody se jedná o největší překážku při uplatňování práva na náhradu škody v rámci nekalé soutěže. Samotnou podstatou hospodářské soutěže,

¹⁰¹ Ustanovení § 2951 odst. 1 Občanského zákoníku: „Škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. *Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.*“

¹⁰² ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 268.

¹⁰³ Ustanovení § 2955 Občanského zákoníku.

¹⁰⁴ Ustanovení § 2953 odst. 1 Občanského zákoníku.

¹⁰⁵ Ustanovení § 386 odst. 2 Obchodního zákoníku.

respektive konkurenčního boje na trhu, je způsobit újmu konkurentovi, byť to nutně nemusí být nekalosoutěžními prostředky. Je zcela přirozené, že soutěžitelé, kteří jsou slabší, nejsou schopni konkurovat úspěšnějším jedincům a dochází k čištění trhu. Proto, objeví-li se na trhu nekalosoutěžní jednání, je velmi složité určit, nakolik byla utrpěná škoda zapříčiněna takovýmto jednáním a nakolik je dílem běžných konkurenčních podmínek na trhu.¹⁰⁶

Posledním z výše uvedených čtyř aspektů je zavinění. Zde se jedná o změnu, která bývá akcentována jakožto nejzásadnější oproti úpravě obsažené v Obchodním zákoníku. Podle staré právní úpravy se v právu nekalé soutěže uplatňovala takzvaná objektivní odpovědnost za škodu. Jinak řečeno, rušitel odpovídal za škodu bez ohledu na své zavinění.¹⁰⁷ Totožně se vyjádřil i Nejvyšší soud.¹⁰⁸ Oproti tomu Občanský zákoník v § 2910¹⁰⁹ přichází s pojetím, podle kterého je odpovědnost za porušení zákona závislá od zavinění škůdce. Tedy i vznik povinnosti nahradit škodu způsobenou nekalosoutěžním jednáním bude vázán na zavinění rušitele. Pokud by tomu skutečně bylo pouze takto, zcela jednoznačně by se jednalo o velkou koncepční změnu, nicméně uvedené je potřeba dát do souvislosti především s ustanoveními § 2911 a § 2912 Občanského zákoníku. Zmiňovaná ustanovení obsahují několik právních domněnek, které ve svém důsledku výrazně oslabují subjektivní princip odpovědnosti rušitele v nekalé soutěži za škodu.

Předně ustanovení § 2911 Občanského zákoníku stanoví, že způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu způsobil z nedbalosti. V případném nekalosoutěžním sporu bude na žalovaném, aby prokázal, že škodu nezpůsobil ani z nedbalosti. K tomu přistupuje druhá právní domněnka, a to sice,

¹⁰⁶ HRUDA, Ondřej. *Náhrada škody (nejen) ve věcech nekalé soutěže II. – příčinná souvislost, způsob náhrady, skutečná škoda a ušlý zisk*, Právní rozhledy 15-16/2012, s. 539.

¹⁰⁷ HRUDA, Ondřej. *Náhrada škody (nejen) ve věcech nekalé soutěže I. – předvídatelnost škody, zavinění rušitele a spoluzavinění poškozeného*, Právní rozhledy 13-14/2012, s. 465.

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 3. 2006, sp. zn. 32 Odo 1230/2005: „*Odpovědnost osoby porušující ustanovení o nekalé soutěži je založena na objektivním principu.*“

¹⁰⁹ Ustanovení § 2910 Občanského zákoníku: *Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.*

že dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale.¹¹⁰ Ačkoliv uvedená domněnka nelze použít na všechny subjekty, jež se v nekalé soutěži mohou objevit v pozici pasivně legitimovaného subjektu, zcela bezpečně ji půjde použít v případě soutěžitelů – podnikatelů, tedy osob, které vystupují v nekalé soutěži v pozici žalovaných na náhradu škody nejčastěji. K oběma zmiňovaným právním domněnkám je potřeba dodat, že zákonodárce v nich použil slovního spojení „má se za to“, které představuje legislativní techniku značící takzvanou vyvratitelnou právní domněnku. Ačkoliv se tak pro rušitele objevuje další prostor, na kterém může založit svou obranu proti žalobě na náhradu škody z nekalosoutěžního jednání, osobně jsem toho názoru, že posun od objektivního principu odpovědnosti za škodu směrem k subjektivnímu, nebude natolik významný, jak je prezentován některými autory. Závěrem je pak třeba ještě zmínit, že totožná subjektivní odpovědnost se užije i u nároku na přiměřené zadostiučinění.

3.1.5 Nárok na vydání bezdůvodného obohacení

Posledním z nároku uvedených v § 2988 Občanského zákoníku je nárok na vydání bezdůvodného obohacení. Ve srovnání s právní úpravou obsaženou v § 54 odst. 2 Obchodního zákoníku doznal nárok na vydání bezdůvodného obohacení spíše jen kosmetické změny, když již po delší dobu neužívaný termín neoprávněný majetkový prospěch byl nahrazen a sjednocen pod pojem bezdůvodné obohacení.

Vzhledem k tomu, že Obchodní zákoník neobsahoval vlastní hmotněprávní regulaci bezdůvodného obohacení, bylo nutné ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 starého občanského zákoníku účinného do 31. prosince roku 2013 použít tohoto zákona. Uvedená komplikace byla spolu s rekodifikací soukromého práva v České republice přirozeně odstraněna.

Jak již je pro nekalou soutěž do značné míry charakteristické, neobsahuje ustanovení § 2988 Občanského zákoníku nikterak podrobnou úpravu nároku na vydání bezdůvodného obohacení. Opět je tedy nutné podívat se do ustanovení obecnějšího charakteru, kterým je pro případ bezdůvodného obohacení § 2991 a následující.

¹¹⁰ Ustanovení § 2912 odst. 2 Občanského zákoníku.

Podstata nároku na vydání bezdůvodného obohacení tkví v tom, že jedinec, který získal určitý majetkový prospěch bez spravedlivého důvodu na úkor jiného, je povinen tento prospěch ochuzenému vydat. V oblasti nekalé soutěže se typicky jedná o užití fotografie člověka v reklamě bez jeho svolení či ilegální použití konkurenčního designu pro vlastní výrobky.¹¹¹ Předpokladem odpovědnosti za bezdůvodné obohacení není protiprávní úkon obohaceného ani jeho zavinění, nýbrž objektivně vzniklý stav obohacení, k němuž došlo způsobem, který právní řád neuznává.¹¹² Oproti nároku na náhradu škody a přiměřené zadostiučinění tak právo na vydání bezdůvodného obohacení zůstává založeno na objektivním principu.

Obdobně jako u náhrady škody upřednostňuje i při vydání bezdůvodného obohacení Občanský zákoník naturální restituci. Až pokud není vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na peněžitou náhradu ve výši obvyklé ceny. Nelze-li předmět bezdůvodného obohacení vydat proto, že došlo k jeho zkáze, ztrátě nebo zhoršení z příčin, které jdou k tíži ochuzeného, nahradí obohacený nanejvýš tolik, co ušetřil na vlastním majetku.¹¹³

Právě přesné vyčíslení výše nároku z bezdůvodného obohacení je, obdobně jako u nároku na náhradu škody, problematickým místem mnoha žalob. Vrchní soud v Praze¹¹⁴ konstatoval, že u nároku na vydání bezdůvodného obohacení nelze vyloučit, že v okamžiku podání žaloby nebude žalobce moci přesnou částku uvést, když vyčíslení je závislé na údajích, který zná pouze žalovaný. I přesto však musí být návrh na rozhodnutí soudu (žalobní petit) natolik určitý a jednoznačný, že po doplnění údaje bude výše požadovaného peněžitého plnění nároku bez dalšího dána.

3.1.6 Svépomoc

Svépomoc, nutnou obranu ani oprávněnou obranu nenalezneme v taxativním výčtu právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži uvedených v § 2988 Občanského

¹¹¹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 274.

¹¹² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 28 Cdo 3914/2012.

¹¹³ Ustanovení § 2999 Občanského zákoníku.

¹¹⁴ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 186/96 In MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, s. 260.

zákoníku. Přesto že tomu tak není, a v případě nutné obrany a svépomoci mají tyto instituty mnohem obecnější charakter a slouží především k ochraně před jiným než nekalosoutěžním jednáním, může se jejich užitím poškozený domoci svých práv mnohem efektivněji, než je tomu u nároků ryze nekalosoutěžních. Všechny tři zmíněné instituty mají mimosoudní povahu, což se jeví být výhodné především z časového hlediska.

Svépomocí se rozumí ochrana práva vlastním jednáním toho, jehož právo bylo protiprávním jednáním jiného ohroženo, a to bez účasti orgánů veřejné moci, které jsou jinak povolány k poskytování ochrany.¹¹⁵ Jedná se tak o určitou výjimku ze státního monopolu k poskytování ochrany subjektivním právům. Důvodem pro legitimizaci takovéto výjimky je především fakt, že zákrok ze strany veřejné moci by nemusel přijít včas. Nebezpečí svépomoci však spočívá v tom, že velice snadno se může posunout do roviny takzvané svémoci, což je stav, kdy dochází zpravidla silou k prosazení či vynucení si něčeho, na co neexistuje žádný právní nárok.¹¹⁶

Občanský zákoník v současné době v § 14, alespoň podle důvodové zprávy,¹¹⁷ obsahuje dvě základní skutkové podstaty svépomoci. Není ambicí této práce detailně rozebrat jednotlivé skutkové podstaty a nuance mezi nimi, proto se lze pro tentokrát spokojit se zjednodušeným konstatováním, že svépomoc je přípustná za současného splnění dvou základních podmínek, a to sice, že je ohroženo subjektivní právo a je zřejmé, že zásah ze strany veřejné moci by přišel pozdě. Tyto dvě základní jsou pak doplněny dalšími, kterými jsou:

- Zásah, proti němuž svépomoc směřuje, musí být neoprávněný;
- Neoprávněný zásah buď bezprostředně hrozí, nebo trvá; a
- Neoprávněný zásah musí být odvrácen přiměřeně.

¹¹⁵ LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 125.

¹¹⁶ MOTYČKA, Petr: *Svépomoc a svémoc: Kde je hranice (ne)dovoleného?*, Právní rozhledy 15-16/2015, s. 515.

¹¹⁷ ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012.

První dvě základní podmínky dle mého názoru není potřeba z hlediska nekalé soutěže dále rozebírat. Nicméně neoprávněnost určitého zásahu, respektive jednání, už může být problematictější. Právo nekalé soutěže je z velké části právem soudcovským a ve spoustě případů, tak do vynesení konečného soudního rozhodnutí nelze s jistotou říci, zdali je určité jednání skutečně nekalosoutěžní. Toto je pak ještě umocněno přirozenou neobjektivitou v momentě, kdy má být někdo soudcem ve své věci.

Otázka časového horizontu, kdy lze svépomoc užít, aniž by tak bylo uskutečněno příliš pozdě a jednalo by se už o svémoc, je taky poměrně spornou. Každé dokonané jednání ve své podstatě zakládá nový pokojný stav, do nějž by nemělo být jinak, a to i svépomocně, zasahováno. Ondřej Hruďa¹¹⁸ přichází s myšlenkou, že kritériem oprávněnosti užití svépomoci z časového hlediska by měla být efektivita, s jakou se lze domoci svých práv prostřednictvím státu. Může-li se jedinec efektivně domoci pomoci prostřednictvím soudní moci, bude svépomocné opatření třeba posoudit spíše jako nedovolené. Je-li naopak zřejmé, že by soudní rozhodnutí (tj. i předběžné opatření) přišlo příliš pozdě anebo že by je rušitel jako již v minulosti stejně nerespektoval, je namísto přípustnost svépomocného opatření hodnotit s větší mírou velkorysosti.

Podle Nejvyššího soudu,¹¹⁹ zásah do práva může být odvrácen pouze způsobem přiměřeným způsobu, okolnostem a intenzitě zásahu, který hrozil. Kritérium přiměřenosti je tak potřeba i v nekalé soutěži posuzovat z hlediska individuálních aspektů každého jednotlivého případu, kdy dvěma základními hledisky bude, poměření následku hrozícího nekalosoutěžním jednáním se závažností následku svépomocného jednání spolu s intenzitou svépomoci. Ta by totiž měla být jen taková, jaká stačí k odvrácení neoprávněného zásahu a ne nedůvodně vyšší.

Příkladem svépomoci, jakožto právního prostředku ochrany proti nekalé soutěži, je stržení rušitelových plakátů, kterými byly přelepeny řádně pronajaté plochy jiného soutěžitele. Podíváme-li se na v této práci již zmiňovaný konflikt mezi společnostmi T-Mobile a Vodafone ohledně parohů umístěných na reklamní nosiče, zpětně lze bohužel konstatovat, že největší míru faktické ochrany by společnosti T-Mobile přineslo pouhé

¹¹⁸ HRUDA, Ondřej. *Svépomoc v právu proti nekalé soutěži*, Právní rozhledy 10/2013, s. 343.

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1335/2013.

svépomocné odstranění předmětného paroží, bez dodatečné medializace celého případu v soudním sporu.

3.1.7 Nutná obrana

Podle § 2905 Občanského zákoníku, kdo odvrací od sebe nebo od jiného bezprostředně hrozící nebo trvajícím protiprávní útok a způsobí přitom útočníkovi újmu, není povinen k její náhradě. To neplatí, je-li zjevné, že napadenému hrozí vzhledem k jeho poměrům újma jen nepatrná nebo obrana je zcela zjevně nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti újmy útočníka způsobené odvracením útoku. Nutná obrana v podstatě upravuje režim náhrady škody způsobené svépomocným jednáním. Zatímco svépomoc tak primárně slouží k ochraně vlastních práv a zájmů, nutná obrana pak na svépomoc navazuje, když řeší práva a povinnosti vzniklé svépomocným jednáním. Dalším rozdílem je, že svépomocného jednání se může z podstaty věci dopustit jen ta osoba, proti jejímž zájmům neoprávněný zásah směřuje, nutnou obranu lze uplatnit i k ochraně zájmů třetích osob. Obdobně jako u svépomoci je nezbytné dodržet určitá základní kritéria, aby mohlo být jednání posouzeno jako nutná obrana a nikoliv exces z ní.¹²⁰

Za nutnou obranu v nekalé soutěži lze považovat případ, kdy při strhávání ilegálně vylepených plakátů dojde k jejich poškození. Ten, kdo tak učinil, pak nebude odpovědný za způsobenou škodu.

3.1.8 Oprávněná obrana

Posledním z právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži podle Občanského zákoníku, kterým se zabývá tato práce, je oprávněná obrana. Jedná se o speciální institut vázající se ke skutkové podstatě zlehčování, svou podstatou velmi podobný předcházejícím dvěma. Podle § 2984 odst. 2 se nekalé soutěže nedopustí ten, kdo rozšiřuje pravdivé údaje způsobilé přivodit soutěžiteli újmu, pokud je k takovému jednání okolnostmi donucen. Na místě je zdůraznit, že se musí jednat o pravdivé údaje. V případě, že by došlo k šíření údajů nepravdivých, oprávněná obrana se na takovéto jednání vztahovat nebude. Oproti nutné obraně největší rozdíl tkví v časovém uskutečnění obrany. V případě nutné obrany musí reakce proti hrozícímu či trvajícím

¹²⁰ HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1524 - 1527.

útoku následovat bezprostředně, zatímco v případě oprávněné obrany je přípustný určitý přiměřený časový odstup.¹²¹ V odborné literatuře¹²² je oprávněná obrana demonstrována na příkladu doktora, který svému pacientovi sdělí, že jiný lékař, který je k tomuto doktoru ve vztahu přímého soutěžitele a konkurenta, nepostupoval při léčbě v souladu s dosavadním lékařským poznáním a je tak potřeba učinit změnu léčby.

3.2 Právní prostředky ochrany dle Občanského soudního řádu

Následující kapitola se věnuje právním prostředkům ochrany proti nekalé soutěži, jejichž úpravu již nenalezneme v Občanském zákoníku, nýbrž v Občanském soudním řádu a středem jejího zájmu tak je návrh na vydání předběžného opatření, právo na uveřejnění rozsudku a určovací žaloba. Obdobně jako u svépomoci a nutné obrany se jedná o instituty, které nemají povahu speciálních nároků z nekalé soutěže a mají všeobecnější charakter. I přesto, že se vyjma určovací žaloby uplatňují doplňkově vedle jiného nároku, zejména u návrhu na vydání předběžného opatření, nelze pominout významnost jeho role v soutěžním právu.

3.2.1 Návrh na vydání předběžného opatření

Jak již bylo konstatováno v pasáži věnující se zdržovacímu nároku z nekalé soutěže, soudní spory ohledně nekalosoutěžního jednání mohou trvat i několik let. Po dobu, než dojde k vydání pravomocného rozhodnutí ve věci, může žalovaný bez problémů pokračovat v jednání, které způsobuje žalobci podstatné ztráty. Může tak dojít až k situaci, kdy žalobce utrpí v mezičase důsledkem nekalosoutěžního jednání takové ztráty, že je nucen opustit trh a případné příznivé soudní rozhodnutí již pro něj nemá faktického významu.

Návrh na vydání předběžného opatření je tak právním prostředkem hojně využívaným v oblasti nekalé soutěže právě v případech, kdy si žalobce nemůže vzhledem závažnosti a intenzitě nekalosoutěžního jednání dovolit čekat na výsledek zdlouhavého soudního řízení. Jedná se o právní prostředek preventivní povahy zdržovacího charakteru, jenž slouží k rychlému zamezení vzniku nebo pokračování újmy působené nekalosoutěžním

¹²¹ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, s. 206.

¹²² HRUDA, Ondřej. *Svépomoc v právu proti nekalé soutěži*, Právní rozhledy 10/2013, s. 343.

jednáním. Podstata předběžného opatření spočívá v dočasné úpravě poměrů mezi stranami do vydání soudního rozhodnutí.

Právní úprava předběžného opatření je obsažena v § 74 a následujících Občanského soudního řádu, kdy dva základní předpoklady pro jeho nařízení jsou potřeba úpravy dočasných poměrů mezi účastníky nebo existence obavy, že výkon rozhodnutí by mohl být ohrožen. Účastníky řízení jsou navrhovatel a osoby, které by jimi byly, kdyby šlo o věc samu. V případě nekalé soutěže se pak povětšinou jedná o soutěžitele, z nichž nejméně jeden vystupuje v pozici rušitele. Z povinností, jejichž uložení je navrhovatel oprávněn se v předběžném opatření domáhat a jsou uvedeny v § 76 odst. 1 Občanského soudního řádu, je pro soutěžitele z hlediska nekalé soutěže nejatraktivnější pod písmenem e) se skrývající možnost uložení povinnosti něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. V tomto směru je nutné upozornit na skutečnost, že v rámci obecné úpravy předběžného opatření se soudní praxe staví poměrně negativně k tomu, aby navrhovatel dosáhl předběžným opatřením toho, čeho chce dosáhnout až pravomocným rozhodnutím ve věci samé.¹²³ Nicméně s ohledem na povahu zdržovacího nároku a neefektivitu pozdního zásahu v hospodářské soutěži je na místě, aby byl tento přístup pro oblast nekalé soutěže zmírněn. Vrchní soud v Praze¹²⁴ tak konstatoval, že zásada, podle které nelze, aby oprávněný dosáhl předběžným opatřením toho, čeho lze dosáhnout až rozsudkem ve věci, se nepoužije v případech, kdy předběžné opatření směřuje k zákazu určitého jednání a žaloby na zdržení se tohoto jednání. V tomto případě je nerozhodné, že tentýž zákaz je předmětem i zdržovacího nároku v žalobě, rozhodující je hledisko zabránění šíření újmy.

Návrh na vydání předběžného opatření lze podat nejen před zahájením řízení ve věci samé, ale i v jeho průběhu. K zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, je navrhovatel povinen složit nejpozději ve stejný den, kdy podal u soudu návrh, jistotu ve výši 10.000,- Kč V případě, že se jedná o vztah mezi podnikateli vyplývající z podnikatelské činnosti, činí tato částka 50.000,- Kč. Nutno

¹²³ LEVÝ, Jiří in SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 226.

¹²⁴ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 1952/94 In ONDREJOVÁ D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolter Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 158

podotknout, že předseda senátu je oprávněn s přihlédnutím k okolnostem případu bezodkladně rozhodnout o povinnosti dodatečně složit vyšší částku, pokud by dospěl k názoru, že složená jistota zjevně nepostačuje k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy. O povinnosti složit doplatek jistoty lze rozhodnout i po čas trvání účinků předběžného opatření, nicméně v takovém případě již toto rozhodnutí nečiní soud z vlastní iniciativy, ale musí k tomu učinit návrh osoba, které byla předběžným opatřením uložena povinnost.¹²⁵

Výše zmiňovaná jistota, respektive její doplatek, má regulativní funkci, která by měla bránit v podávání neopodstatněných návrhů na vydání předběžného opatření. Na druhou stranu nelze opomíjet ani fakt, že její výše může v některých případech představovat překážku pro podání i jinak zcela legitimních návrhů. Skládat jistinu sice není povinná ta osoba, u níž jsou dány předpoklady pro osvobození od soudního poplatku, to však u většiny nekalosoutěžních sporů nebude na místě. Zejména zákazníci, takzvaní soutěžitelé ad hoc a menší právnické osoby hájící zájmy soutěžitelů nebo zákazníků nemusí požadovaným finančním obnosem vždy disponovat a někteří autoři¹²⁶ tak přicházejí s myšlenkou, že by soud měl dostat možnost stanovit v méně závažných případech nekalé soutěže výši jistiny podle svého uvážení.

S uvedeným názorem nesouhlasím hned z několika důvodů. Předně je potřeba mít na zřeteli výše zmiňovanou odchylku u předběžných opatření v nekalé soutěži oproti obecné úpravě tohoto institutu, a to sice, že lze předběžným opatřením rozhodnout o uložení povinnosti, která má být předmětem samotného řízení. Stejně tak, jako může žalobci způsobit nenahraditelné ztráty pozdní rozhodnutí o zdržovacím nároku, může naopak přiznání zdržovacího nároku již v předběžném opatření, který se ukáže být nakonec nedůvodným, způsobit závažnou újmu žalovanému. Dalším aspektem, ke kterému je dle mého názoru potřeba přihlédnout, je samotná podmínka generální klauzule nekalé soutěže v podobě způsobilosti přivodit újmu jinému soutěžiteli či zákazníkovi. Drtivá většina návrhů na předběžné opatření je podávána v podnikatelském vztahu soutěžitel – soutěžitel a sleduje urychlení vydání zdržovacího opatření. Pokud

¹²⁵ Ustanovení §76h Občanského soudního řádu.

¹²⁶ ONDREJOVÁ, Dana. *Předběžné opatření ve sporech z nekalé soutěže*, Obchodněprávní revue 10/2011, s. 283.

určité jednání způsobuje soutěžiteli v hospodářském styku takovou újmu, že považuje za nezbytné bránit se mu bezprostředním podáním návrhu na vydání předběžného opatření, neměla by pro něj částka 50.000,- Kč představovat neřešitelný problém, zvláště když v opačném případě může v odůvodněných případech užít postupu skrze osvobození od soudního poplatku a v případě vyměření vyššího doplatku má možnost se proti takovému usnesení odvolat.¹²⁷ Celkově tedy zastávám názor, že v situaci, kdy Občanský soudní řád již obsahuje způsoby,¹²⁸ kterak se v odůvodněných případech vyhnout povinnosti skládat jistotu, není na místě zavádět stanovení výše jistiny podle soudního uvážení, jak to navrhuje D. Ondřejová. Kdyby se tak stalo, tak by při současné široce pojaté aktivní legitimaci při sporech z nekalé soutěže mohlo dojít k nežádoucímu nadužívání tohoto institutu v podobě podávání jakýchsi testovacích návrhů na zkoušku nebo přímo bezdůvodných.

O návrhu na vydání předběžného opatření je předseda senátu povinen rozhodnout pokud možno bezodkladně, v případě, že není dáno nebezpečí z prodlení, může učinit rozhodnutí do sedmi dnů od podání návrhu.¹²⁹ Z hlediska splnění podmínky nezbytnosti úpravy dosavadních vztahů mezi účastníky je důležité, aby byl návrh na vydání předběžného opatření podán pokud možno bezodkladně po zjištění závadného jednání. V případě, že mezi tímto zjištěním a podáním návrhu vznikne delší časová prodleva, vystavuje se navrhovatel riziku, že soud předběžné opatření nevydá, neboť nebude dostatečně prokázána potřeba úpravy dosavadních vztahů mezi účastníky.¹³⁰ Naopak k tomu, aby bylo vydáno předběžné opatření ve věcech nekalé soutěže, není nutné v návrhu jednoznačně prokázat existenci nekalosoutěžního jednání, nýbrž postačí jeho dostatečné osvědčení. Vrchní soud v Praze¹³¹ v tomto směru uvedl, že není zapotřebí, aby veškerá tvrzení navrhovatele byla osvědčena. Postačí, když je dostatečně

¹²⁷ LEVÝ, Jiří in SVOBODA, Karel a kol. Občanský soudní řád: komentář. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 228.

¹²⁸ Pro nekalou soutěž připadají v úvahu zejména ustanovení § 75b odst. 3 písm. d) a e) Občanského soudního řádu.

¹²⁹ Ustanovení § 75c odst. 2 Občanského soudního řádu.

¹³⁰ ONDŘEJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 154.

¹³¹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 7. 1997, sp. zn. 3 Cmo 50/98 In ONDŘEJOVÁ D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolter Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 164

osvědčeno, že je s velkou pravděpodobností dán nárok žalobce z titulu ochrany proti jednání nekalé soutěže.

Závěr soudu ohledně návrhu na vydání předběžného opatření nehraje roli pro pozdější kvalifikaci určitého jednání jako nekalosoutěžního. Pokud soud předběžné opatření nevydá, neznamená to, že by žalobce ztrácel šanci uspět se svým nárokem z titulu nekalé soutěže v pozdějším soudním řízení. Stejně tak neúspěšný návrh na vydání předběžného opatření nezakládá překážku věci rozhodnuté a nic nebrání žalobci podat nový návrh v pozdějších fázích řízení. Často pak pro něj představuje namísto užití opravného prostředku proti usnesení o odmítnutí či zamítnutí návrhu na předběžné opatření jednodušší cestu podání zcela nového návrhu na vydání předběžného opatření s pozměněným petitem.

3.2.2 Určovací žaloba

Dalším, oproti předběžnému opatření na první pohled z hlediska ochrany proti nekalé soutěži ne tolik významným institutem, je určovací žaloba podle § 80 Občanského soudního řádu. V rámci nekalosoutěžních sporů lze využití tohoto institutu označit za jakousi bezpečnou cestu vedení sporu se snahou o minimalizaci výše nákladů, které vzniknou v případě neúspěšně vedeného soudního řízení. Podstata zmiňovaného postupu spočívá ve faktickém rozdělení nekalosoutěžního sporu do dvou samostatných řízení. Žalobce se tak nejprve v jednom řízení domáhá určení toho, zda je konkrétní jednání nekalosoutěžním, aby se případně následně v dalším řízení v závislosti na výsledku prvého domáhal některého z nároků.

Jak vyplývá přímo z textu zákona¹³², základním předpokladem k podání určovací žaloby je existence naléhavého právního zájmu. Jak uvádí odborná literatura, naléhavý právní zájem o určení právního vztahu nebo práva je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým. Určovací žaloba není opodstatněna tam, kde lze žalovat o splnění povinnosti. Jestliže se však určením, že tu právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu a předejde se tak žalobě

¹³² Ustanovení § 80 Občanského soudního řádu: *Určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.*

o plnění, je určovací žaloba přípustná i přesto, že je možná také žaloba na splnění povinnosti.¹³³ K obdobnému závěru dospějeme i přihlédnutím k judikatuře Nejvyššího soudu,¹³⁴ který zdůraznil, že určovací žaloba má své místo také tam, kde se její pomocí vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu. Prokáže-li žalobce, že má právní zájem na tom, aby bylo určeno určité právo nebo právní poměr, přestože by mohl žalovat přímo na splnění povinnosti, nelze mu určovací žalobu odepřít.

Výše uvedené, ve spojení s tím, že pravomocný rozsudek o žalobě na určení, zda tu právo nebo právní vztah je nebo není, nevytváří překážku věci rozsouzené pro žalobu na plnění,¹³⁵ tak otevírá dveře zmiňovanému postupu skrz určovací žalobu a následné uplatnění některého z nároků uvedených v § 2988 Občanského zákoníku v samostatném řízení. Hlavní výhodou tohoto postupu je, že v případě neúspěchu ve sporu nepřijde žalobce o tak vysoký soudní poplatek, jako je tomu v případě přímého postupu skrze žalobu na plnění, kdy výše soudního poplatku je odvislá od výše žalované částky. Rovněž náklady právního zastoupení protistrany, jež musí neúspěšná strana sporu hradit, nebudou dosahovat takové výše.¹³⁶

Osobně zastávám názor, že i přes zmiňovanou minimalizaci nákladů v případě neúspěchu ve věci, postup skrz podání určovací žaloby není příliš efektivní. Při faktickém rozdělení sporu do dvou řízení úměrně stoupá riziko, že se vyskytnou nežádoucí průtahy a v mnoha případech je to právě rychlost, s jakou se dotčená osoba nekalé soutěži brání, která určuje to, do jaké míry bude ochrana účinná. Těž je třeba podotknout, že i přes úspěch v řízení o určovací žalobě, nemá žalobce zdaleka vyhráno, neboť pouhé konstatování o nekalosoutěžním charakteru rušitelova jednání není tím, co by ho ve většině případů dostatečně uspokojilo. V následné žalobě na plnění se tak nevyhne nutnosti obhájit si výši svého nároku z titulu náhrady škody, bezdůvodného obohacení či přiměřeného zadostiučinění, což bývá, jak je konstatováno v předchozích

¹³³ SVOBODA, Karel in SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 288.

¹³⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 630/2002.

¹³⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 9. 2005, sp. zn. 26 Cdo 540/2005.

¹³⁶ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 172.

částech práce, v nekalosoutěžních sporech obvykle mnohem náročnější než prokázání samotné nekalé soutěže.

3.2.3 Uveřejnění rozsudku

Posledním z právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži, který nabízí Občanský soudní řád a zabývá se jím tato práce, je nárok na uveřejnění rozsudku na náklady povinné strany dle ustanovení § 155 odst. 4. Od všech ostatních nároků se liší svým ryze doplňkovým charakterem. Nároku na uveřejnění rozsudku se nelze domáhat samostatně a lze jej tak uplatnit pouze spolu s jiným nárokem z nekalé soutěže.

Nárok na uveřejnění rozsudku na náklady neúspěšného účastníka může soud přiznat pouze účastníkovi, jehož žalobě bylo vyhověno. Z uvedeného je zřejmé, že tento nárok půjde přiznat jen žalobci a nikoliv žalovanému. Rovněž je důležité upozornit na to, že požadavek na zveřejnění musí iniciovat sám žalobce a nemůže o něm rozhodnout sám soud na základě vlastního uvážení. Na druhou stranu se však jedná o právo soudu, nikoliv jeho povinnost. Jak judikoval Vrchní soud v Praze,¹³⁷ samotné vyhovění žalobnímu nároku ve věci samé ještě nezakládá nárok žalobce na přiznání uvedeného práva, neboť to, zda soud právo přizná či nikoli, závisí na jeho úvaze o tom, zda jsou dány pro to v dané konkrétní věci podmínky. Ty budou určeny mimo jiné povahou, charakterem, intenzitou a dopadem jednání nekalé soutěže. K tomuto pak do úvahy soudu ohledně přiznání nároku na uveřejnění rozsudku přistoupí smysl, respektive účel tohoto institutu. Ten je hned trojí, a to sice informační, satisfakční a výchovný.¹³⁸

Rozšíření rozsudku do povědomí širší veřejnosti může sloužit k očištění jména osoby poškozeného předchozím nekalosoutěžním jednáním, stejně tak jako přináší ostatním subjektům vyskytujícím se na trhu informaci o tom, jaké soutěžní postupy lze ještě akceptovat, a které jsou už neakceptovatelné. Ne vždy je však v zájmu žalobce, aby došlo ke vstupu rozsudku v širší známost, například z důvodu opětovné nežádoucí medializace celého případu. Je tedy především na něm a částečně i na soudu, aby zvážil dopady zveřejnění a podle toho se rozhodl, zda se práva domáhat, respektive ho přiznat.

¹³⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 6. 2007, sp. zn. 3 Cmo 498/2006.

¹³⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 9. 2001, sp. zn. 3 Cmo 85/2001.

Satisfakční účel uveřejnění rozsudku na náklady povinné strany umocňuje již na první pohled zřejmou podobu s nárokem na nepeněžitě přiměřené zadostiučinění. Přesto se jedná o rozdílné instituty, a to, že v řízení, jehož předmětem byl zdržovací nárok, bylo soudem přiznáno právo uveřejnit rozsudek, nevylučuje právo žalobce na přiměřené zadostiučinění.¹³⁹ Omluva, jakožto prostředek nepeněžitě formy zadostiučinění, se váže blíže na individuální vztah mezi žalobcem a žalovaným a je do značné míry subjektivním projevem rušitelova ponížení. Oproti tomu u uveřejnění rozsudku tento subjektivní prvek absentuje a jedná se o obecné veřejné konstatování výsledku soudního sporu.¹⁴⁰

3.3 Vybrané aspekty uplatňování právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži

Následující část práce se již nezabývá jednotlivými prostředky právní ochrany proti nekalé soutěži, nýbrž pouze vybranými otázkami významnými z hlediska uplatnění těchto prostředků, které nebyly reflektovány v předchozích částech práce. Dojde tak k rozboru některých procesních specifik a obrácení důkazního břemene v nekalé soutěži.

3.3.1 Důkazní břemeno

Ve většině civilních sporů obvykle leží důkazní břemeno na straně žalobce. V případě nekalosoutěžních sporů to znamená, že je to žalobce, kdo je povinen prokázat existenci nekalé soutěže, tedy že rušitel se dopustil jednání v hospodářském styku, v rozporu s dobrými mravy a způsobilého přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, popřípadě též prokázat další znaky zákonných či soudcovských skutkových podstat nekalé soutěže. V oblasti nekalé soutěže se však vyskytuje určité procesní specifikum, které ve vybraných případech toto pravidlo otáčí a dochází tak k přesunu důkazního břemene z žalobce na žalovaného. Občanský zákoník stanoví, že uplatní-li spotřebitel právo, aby se rušitel zdržel nekalé soutěže nebo aby odstranil závadný stav a jde-li o některý případ stanovený v § 2976 až 2981 nebo v § 2987, musí rušitel prokázat, že se

¹³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

¹⁴⁰ ONDREJOVÁ, Dana. *Uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalé soutěže*. *Obchodněprávní revue* 6/2011, s. 172.

nekalé soutěže nedopustil. Uplatní-li spotřebitel právo na náhradu škody, musí rušitel prokázat, že škoda nebyla způsobena nekalou soutěží.¹⁴¹

K obrácení důkazního břemena tedy dochází výhradně za situace, kdy na straně žalobce vystupuje spotřebitel. Zde je na místě zdůraznit, že citované ustanovení zákona se nevztahuje na právnickou osobu oprávněnou hájit zájmy spotřebitelů ani zákazníky (rozdíl mezi pojmem zákazník a spotřebitel se věnuje kapitola 2.1.2 této práce) a v případech, kdy na straně žalobce vystupují oni, k zákonnému obrácení důkazního břemene nedochází. Zvolená koncepce odpovídá principu ochrany slabší strany, kdy v obecné rovině lze vyzorovat stále sílící tendence k ochraně spotřebitele, a to jak na vnitrostátní, tak i evropské úrovni. Paradoxně je však potřeba zmínit, že právní úprava Občanského zákoníku v případě obrácení důkazního břemene v nekalé soutěži není zcela v souladu s evropskou legislativou.¹⁴² Ta upřednostňuje přístup, kdy je ponecháno na uvážení soudu či správního orgánu podle okolností konkrétního případu, zdali k obrácení důkazního břemene přistoupí. Rovněž je jim umožněno obrátit důkazní břemeno i za situace, kdy žalobcem není spotřebitel. Je tak ponechána možnost neobracet důkazní břemeno v případě finančně a informačně dobře vybaveného spotřebitele, stejně tak jako jej obracet u soutěžitele fakticky se nacházejícího v postavení slabší strany.¹⁴³

K obrácení důkazního břemene taktéž nepřistupuje Občanský zákoník u všech skutkových podstat nekalé soutěže, ale pouze v případě nekalé soutěže podle generální klauzule, klamavé reklamy, klamavého označení zboží nebo služby, srovnávací reklamy, vyvolání nebezpečí záměny a ohrožení zdraví nebo životního prostředí. Oproti Obchodnímu zákoníku dochází k nápravě legislativně-technické chyby spočívající v opominutí zákonodárce zahrnout srovnávací reklamu do výčtu skutkových podstat, u nichž dochází k obrácení důkazního břemene ve prospěch spotřebitele. Otázkou však

¹⁴¹Ustanovení § 2989 odst. 2 Občanského zákoníku.

¹⁴² Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům a Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006, o klamavé a srovnávací reklamě.

¹⁴³ HAJN, Petr. *Kdo má dokazovat a kdo vysvětlovat ve sporech z nekalé soutěže?* Obchodněprávní revue 3/2011, s. 69.

zůstává, proč nebyla do tohoto výčtu v Občanském zákoníku zahrnuta i nově zanesená skutková podstata dotěrného obtěžování, když v drtivě většině případů je to právě spotřebitel, kterého se toto nekalosoutěžní jednání dotýká.¹⁴⁴

K obrácení důkazního břemene ve prospěch spotřebitele dochází v plném rozsahu pouze při uplatnění zdržovacího a odstraňovacího nároku. Uplatňuje-li spotřebitel tyto dva nároky, je na rušiteli, aby prokázal, že se nekalé soutěže nedopustil. Naopak na nároky na vydání bezdůvodného obohacení a na přiměřené zadostiučinění se speciální režim § 2989 odst. 2 Občanského zákoníku nikterak nevztahuje, což je rozdíl oproti staré právní úpravě Obchodního zákoníku. Zvláštní režim je ponechán v případě práva na náhradu škody. U něj musí rušitel dle věty druhé ustanovení § 2989 odst. 2 Občanského zákoníku prokázat, že škoda nebyla způsobena nekalou soutěží. Sporné je pak dle D. Ondřejové,¹⁴⁵ nakolik se bude obrácení důkazního břemene u náhrady škody vztahovat i na jiné skutkové podstaty než ty, taxativně uvedené v § 2989. Zde silně zastávám ten názor, že zmiňovanou větu je nutné vykládat v rámci jejího konkrétního zařazení do § 2989 odst. 2 Občanského zákoníku, obrácení důkazního břemene by se tak na jiné skutkové podstaty vztahovat nemělo. I když o tom Občanský zákoník ve srovnání se zákoníkem Obchodním mlčí, je zřejmé, že i nadále se nebude zákonné obrácení důkazního břemene při náhradě škody v nekalé soutěži vztahovat na prokázání vzniku a výše utrpěné škody, což bývá, jak je v této práci několikrát konstatováno, nezdědka pro žalobce největším úskalím celého sporu.

Shrňme-li uvedené poznatky ohledně konceptu obrácení důkazního břemene v Občanském zákoníku a porovnáme-li je s předešlou právní úpravou, nezbyvá než konstatovat, že spotřebiteli se v důsledku odstranění obrácení důkazního břemene u nároků na přiměřené zadostiučinění a vydání bezdůvodného obohacení dostává nižší míry právní ochrany než za účinnosti Obchodního zákoníku, což je zcela v rozporu s tak často autory Občanského zákoníku proklamovaným principem ochrany slabší strany.

¹⁴⁴ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 301.

¹⁴⁵ ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 302.

3.3.2 Procesní specifika nekalé soutěže

Krom zřejmě nejvýznamnějšího obrácení důkazního břemene se uplatňování práv z nekalé soutěže dotýkají ještě některá další procesní specifika. Prvním z nich je věcná příslušnost krajských soudů ve sporech o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním podle § 9 odst. 2 písm. h) Občanského soudního řádu. Místní příslušnost se řídí obecným soudem žalovaného¹⁴⁶ s tou výjimkou, že v případě je-li předmětem řízení též nárok z porušení a ochrany práv průmyslového vlastnictví, je dána výlučná věcná a místní příslušnost Městského soudu v Praze.¹⁴⁷

Dalším procesním specifíkem je zákaz kumulace žalob. Podle § 83 odst. 2 písm. a) Občanského soudního řádu zahájení řízení o zdržení se protiprávního jednání nebo o odstranění závadného stavu ve věcech ochrany práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním brání též tomu, aby proti témuž žalovanému probíhalo u soudu další řízení o žalobách jiných žalobců požadujících z téhož jednání nebo stavu stejné nároky. K tomu, aby vznikla překážka litispendence, je tedy nutné splnit tři základní podmínky. Musí se jednat o stejného žalovaného, řízení se musí týkat stejného jednání či stavu a uplatňovaným nárokem je buď nárok odstraňovací či zdržovací. Stejně tak vydání pravomocného rozhodnutí o žalobě splňující tyto tři podmínky zakládá překážku věci rozsouzené.¹⁴⁸ V praxi by tak mohlo dojít k situaci, že právo uplatnit u soudu zdržovací či odstraňovací nárok bude náležet pouze nejrychlejšímu žalobci. Osoba, do jejíhož práva bylo nekalou soutěží taktéž zasaženo nebo bylo ohroženo, nemusí být spokojena se způsobem, kterým tento nejrychlejší žalobce spor vede, přesto by nebyla schopna z důvodu uvedených překážek s tím cokoliv dělat. Vzniku takovýchto situací brání institut vedlejšího účastnictví dle ustanovení § 93 Občanského soudního řádu. Ten dává možnost účastnit se řízení vedle žalobce též jakékoliv osobě, která má zájem na jeho výsledku.¹⁴⁹

¹⁴⁶ Ustanovení § 84 a § 85 odst. 1 Občanského soudního řádu.

¹⁴⁷ Ustanovení § 6 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁸ Ustanovení §159a Občanského soudního řádu.

¹⁴⁹ ONDREJOVÁ, Dana. *Procesní specifika ve věcech nekalé soutěže*. Právní fórum 5/2010, s. 204.

Posledním z procesních specifíků v řízení o nekalé soutěži je možnost vyloučení veřejnosti z jednání. To by mělo být pokud možno vždy veřejné, nicméně v odůvodněných případech může být na základě některého z důvodů uvedených v § 116 odst. 2 Občanského soudního řádu veřejnost vyloučena. Pro oblast nekalé soutěže v tomto směru připadá v úvahu zejména zájem na ochraně obchodního tajemství.

Závěr

Tato práce si kladla za cíl nejprve v obecné rovině nastínit problematiku nekalé soutěže, aby se následně zaměřila na soukromoprávní prostředky ochrany proti nekalé soutěži a podrobně analyzovala jednotlivé právní instituty obsažené v Občanském zákoníku a Občanském soudním řádu, jejichž prostřednictvím se lze domoci ochrany před nekalou soutěží. Stranou zájmu pak nemohly zůstat ani vybrané otázky související s uplatňováním práv z nekalé soutěže.

Předně je nutno poznamenat, že právní úprava nekalé soutěže v Občanském zákoníku je místy velmi strohá, ponechávající široké pole působnosti pro výklad zákona judikaturou, což se projevuje nejen vznikem samostatné kategorie takzvaných soudcovských skutkových podstat, ale i v jiných aspektech uplatnění práv z nekalé soutěže. S tímto problémem se práce vypořádává, když v ní uvedené tvrzení a názory se snaží opřít a podpořit relevantními soudními rozhodnutími.

Jak bylo předesláno v samotném úvodu, cílem první kapitoly práce nebylo vytvořit podrobný přehled nekalosoutěžního jednání a všech jeho možných podob, nýbrž pouze poskytnout jakýsi teoretický základ, objasňující smysl a účel ukotvení nekalé soutěže v právním řádu České republiky, ve svém důsledku umožňující chápat informace uvedené v následujících částech práce v širších souvislostech. Nemyslím, si že je tedy nyní potřeba jakkoliv blíže reflektovat zde uvedené závěry.

Z hlediska subjektů vystupujících v nekalosoutěžních sporech lze vysledovat snahu o poskytnutí možnosti vystupovat jakožto aktivně legitimovaná strana sporu co možná největšímu počtu osob. I přes to však lze konstatovat, že ve velké většině případů to jsou výhradně soutěžitelé, kteří iniciují vznik nekalosoutěžních soudních sporů. Spotřebitelé, zákazníci či jiné osoby dotčené nekalou soutěží se do vedení takovýchto sporů pouštětí velmi zřídka. Nemyslím si, že by tuto situaci příliš změnilo případné umožnění právníkům osobám oprávněným hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků žalovat i na jiné než zdržovací a odstraňovací nároky.

Pokud jde o proběhnuvší rekonstrukci soukromého práva v České republice, tak ta se ve srovnání s některými jinými instituty soukromého práva dotkla nekalé soutěže jen minimálně a závěry soudní judikatury i odborné literatury vycházející z právní úpravy

obsažené v Obchodním zákoníku lze ve velké míře použít i za účinnosti Občanského zákoníku. Najdou se však i dílčí oblasti, které nepatrných změn doznaly. Za v tomto směru nejvýznamnější považuji zavedení subjektivního principu odpovědnosti u nároku na náhradu škody a přiměřené zadostiučinění spolu s opuštěním od obrácení důkazního břemene ve prospěch spotřebitele v případě, že ten se domáhá nároku na bezdůvodné obohacení či přiměřené zadostiučinění. Obě dvě uvedené změny bezesporu zhoršují procesní postavení spotřebitele při uplatňování práv z nekalé soutěže, což je paradoxně zcela v rozporu s Občanským zákoníkem proklamovanou ochranou slabší strany.

Přesto však zastávám názor, že dopad uvedených změn nebude v praxi tak drastický, jak se na první pohled může zdát. Jak již uvádím v samotném textu práce, účinky subjektivního principu odpovědnosti jsou značně otupeny za pomoci právních domněnek obsažených v ustanovení § 2911 a § 2912 Občanského zákoníku, které, ač jsou koncipovány jako vyvratitelné, zejména soutěžiteli – podnikateli výrazně zužují prostor pro zřeknutí se odpovědnosti. U obrácení důkazního břemene je třeba mít na zřeteli, že největším úskalím sporu z hlediska uplatnění nároku na bezdůvodné obohacení, přiměřené zadostiučinění či náhradu škody není prokázání, že se rušitel dopustil nekalé soutěže, nýbrž obhájit existenci, újmy, její výši a případnou příčinnou souvislost, což byly povinnosti vážnoucí na straně spotřebitele již za účinnosti Obchodního zákoníku.

Při volbě konkrétního právního prostředku ochrany proti nekalé soutěži je třeba pamatovat na to, že to nejsou jen taxativně vyčtené nároky v ustanovení § 2988 Občanského zákoníku, k jejichž užití může aktivně legitimovaný subjekt přistoupit. Taktéž je třeba poznamenat, že jednotlivé nároky lze uplatňovat kumulativně vedle sebe a dostatečné míry ochrany se žalobci povětšinou dostane jen za současného uplatnění více nároků různého charakteru. V tomto směru bych chtěl upozornit na dle mého názoru v mnoha případech zcela klíčový institut předběžného opatření. Uplatňuje-li žalobce odstraňovací či zdržovací nárok, měl by vždy s ohledem na předpokládanou délku soudního řízení zvážit, jakou faktickou ochranu pro něj bude představovat příznivé soudní rozhodnutí, kterého se mu podaří dosáhnout až v horizontu několika měsíců či spíše let, zvláště když v nekalé soutěži je možné se prostřednictvím

předběžného opatření domáhat určení práv a povinností, o nichž má být rozhodnuto až rozhodnutím ve věci samé.

V kategorii právních prostředků ochrany majících kompenzační charakter je potřeba upozornit na všeobecné přesvědčení o nízké výši soudy přiznávaných peněžitých kompenzací, svádějící k závěru, že nekalá soutěž se vyplatí. I když tento názor dozajista nejde zcela paušalizovat, myslím si, že v práci zmiňovaný případ nekalosoutěžního sporu mezi společnostmi Vodafone a T-Mobile dobře dokumentuje, že ve vybraných případech tomu tak skutečně být může.

Závěrem zbývá už jen vyjádřit přesvědčení, že předkládaná práce přináší kvalitní přehled jednotlivých soukromoprávních prostředků ochrany proti nekalé soutěži v České republice a to včetně upozornění na jednotlivá úskalí, jež mohou vzniknout při jejich uplatňování. Cílů práce stanovených v jejím úvodu se tak podařilo dosáhnout. Jako určitý nedostatek osobně vnímám absenci kapitoly věnující se veřejnoprávnímu postihu nekalé soutěže. Na druhou stranu je však nutné podotknout, že s ohledem na nutnost dodržení předepsaného rozsahu diplomové práce a současnou obsáhlost tématu postihu nekalé soutěže podle Trestního zákoníku či jiných veřejnoprávních předpisů, by tato kapitola nemohla plnit základní požadavky na dostatečnou odbornost textu. S ohledem na odstranění určité dvojkolejnosti institutu promlčení se předkládaná práce nezabývá ani promlčením jednotlivých nekalosoutěžních nároků.

Seznam zkrácených názvů

LZPS	Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD, ve znění pozdějších předpisů
Občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Občanský soudní řád	Zákon č. 99/1963., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
Obchodní zákoník	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Pařížská unijní úmluva	Vyhláška č. 64/1975 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, ve znění pozdějších předpisů
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
T-Mobile	Společnost T-Mobile Czech Republic a.s., IČO: 649 49 681
Trestní zákoník	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Vodafone	Společnost Vodafone Czech Republic a.s., IČO: 257 88 001
Zákon o ochraně spotřebitele	Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
Zákon proti nekalé soutěži	Zákon č. 111/1927 Sb. z. a n., zákon o ochraně proti nekalé soutěži, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použité literatury

Monografie

- BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Nový občanský zákoník: srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 829 s. ISBN 978-80-7380-413-8.
- ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, 1119 s. ISBN 978-80-7208-922-2.
- ELIÁŠ, Karel, Josef BEJČEK a Petr HAJN. *Kurs obchodního práva: obecná část: soutěžní právo*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, xlii, 610 s. Právnické učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-80-7179-583-4.
- HENDRYCH, Dušan. *Právnický slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
- HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, xxiv, 424 s. Právnické učebnice (C.H. Beck). ISBN 80-7179-879-7.
- HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, xxv, 2046 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8.
- LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9.
- MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2000, xi, 481 s. Judikatura (Beck). ISBN 80-7179-256-x.
- MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodní firmy a nekalé soutěže*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, xv, 594 s. Judikatura (Beck). ISBN 978-80-7400-410-0.
- MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži: komentář*. 1. vyd. Praha: Beck, 1996, ix, 271 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 3-406-40181-3.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014, xvi, 364 s. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-522-0.

- ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2010, xii, 315 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7357-505-2.
- SMITH, Adam. *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Nové přeprac. vyd. opatřené margináliemi. Praha: Liberální institut, 2001, 986 s. ISBN 80-86389-15-4.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xxiii, 1398 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-506-0.
- VEČERKOVÁ, Eva. *Nekalá soutěž a reklama: (vybrané kapitoly)*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2005, 330 s. ISBN 80-210-3607-9.

Odborné články

- BEČIČKA, Jaromír. *Letní konce zimního paroží* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/letni-konce-zimniho-parozi-86371.html?mail>.
- HAJN, Petr. *Kdo má dokazovat a kdo vysvětlovat ve sporech z nekalé soutěže?* Obchodněprávní revue 3/2011, s. 69.
- HAJN, Petr. *Zjevné i méně zřejmé změny v českém právu proti nekalé soutěži,* Obchodněprávní revue 7/2011, s. 193.
- HRUDA, Ondřej. *Náhrada škody (nejen) ve věcech nekalé soutěže I. – předvídatelnost škody, zavinění rušitele a spoluzavinění poškozeného,* Právní rozhledy 13-14/2012, s. 465.
- HRUDA, Ondřej. *Náhrada škody (nejen) ve věcech nekalé soutěže II. – příčinná souvislost, způsob náhrady, skutečná škoda a ušlý zisk,* Právní rozhledy 15-16/2012, s. 539.
- HRUDA, Ondřej. *Odstraňovací nárok ve věcech nekalé soutěže – jak teoreticky správně a přitom prakticky účelně formulovat žalobní petit,* Právní rozhledy 21/2011, s. 757.
- HRUDA, Ondřej. *Svépomoc v právu proti nekalé soutěži,* Právní rozhledy 10/2013, s. 343.
- HRUDA, Ondřej. *Zdržovací nárok ve věcech nekalé soutěže – nenastal čas „přitvrdit“?,* Právní rozhledy 18/2010, s. 656.
- HRUDA, Ondřej. *Zdržovací nárok ve věcech nekalé soutěže a jeho rozsah – účelně, a proto přiměřeně velkoryse,* Právní rozhledy 4/2011, s. 127.
- LEVICKÁ, Tereza. *Dotěrné obtěžování – nová zákonná nekalosoutěžní skutková podstata,* Obchodněprávní revue 6/2014, s. 161.
- MOTYČKA, Petr: *Svépomoc a svémoc: Kde je hranice (ne)dovoleného?,* Právní rozhledy 15-16/2015, s. 515.
- NERUDA, Robert. *Relevantní trh a otázky související v teorii a praxi soutěžního práva – 1. část,* Právní rozhledy 12/2004, s. 447.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Hledisko tzv. průměrného spotřebitele v nekalé soutěži,* Obchodněprávní revue 8/2009, s. 222.

- ONDREJOVÁ, Dana. *Nekalá soutěž podle nového občanského zákoníku*. Obchodněprávní revue 7 - 8/2013, s. 207.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Procesní specifika ve věcech nekalé soutěže*. Právní fórum 5/2010, s. 204.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Předběžné opatření ve sporech z nekalé soutěže*, Obchodněprávní revue 10/2011, s. 283.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Tzv. soudcovské (nepojmenované) skutkové podstaty nekalé soutěže pohledem nové systematiky*. Obchodněprávní revue 10/2014, s. 287.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Uveřejnění rozsudku ve sporech z nekalé soutěže*. Obchodněprávní revue 6/2011, s. 172.

Internetové zdroje

- IDNES.CZ. *Vodafone se opět musí omluvit za parohy. Tentokrát však bez parohů* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z http://mobil.idnes.cz/vodafone-parohy-omluva-0vc-/mobilni-operatori.aspx?c=A130402_124455_mobilni-operatori_apo.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Přiměřené zadostiučinění ve sporech z nekalé soutěže* [online]. 2009. [cit. 2015-11-16]. ISBN 978-80-210-4990-1. Dostupné z http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2009/files/prispevky/omezenost_sankei/Ondrejova_Dana__1046_.pdf.
- THE HERITAGE FOUNDATION. *2015 Index of Economic Freedom* [online]. 2015. [cit. 2015-11-16]. ISBN 978-0-89195-287-9. Dostupné z: http://www.heritage.org/index/pdf/2015/book/index_2015.pdf.

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 111/1927 Sb. z. a n., zákon o ochraně proti nekalé soutěži, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 64/1975 Sb., Vyhláška ministra zahraničních věcí o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, ve znění pozdějších předpisů
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům
- Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006, o klamavé a srovnávací reklamě

Judikatura

Nejvyšší soud ČR

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 3. 1998, sp. zn. 1 Odo 45/97.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 630/2002.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 106/2001.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 9. 2005, sp. zn. 26 Cdo 540/2005.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 3. 2006, sp. zn. 32 Odo 1230/2005.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 4. 2006, sp. zn. 32 Odo 1370/2005.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 1. 2007, sp. zn. 32 Odo 1464/2006.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007 .
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 12. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1154/2010.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 7. 2012, sp. zn. 23 Cdo 3704/2011.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 8. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4669/2010.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 28 Cdo 3914/2012.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1335/2013.

Vrchní soud v Praze

- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 2. 1996, sp. zn. 3 Cmo 703/94.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 1159/94.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 684/95.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 186/96.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 7. 1997, sp. zn. 3 Cmo 50/98.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 4. 2000, sp. zn. 3 Cmo 110/99.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 9. 2001, sp. zn. 3 Cmo 85/2001.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 10. 2001, sp. zn. 3 Cmo 139/2000.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 301/2001.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 6. 2007, sp. zn. 3 Cmo 498/2006.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 3 Cmo 487/2007.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. 3 Cmo 120/2008.

- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 3. 2010 č. j. 3 Cm 284/2009-388.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 4. 2011, č. j. 3 Cmo 406/2010-523.

Soudní dvůr Evropské unie

- Rozhodnutí SDEU ze dne 16. 7. 1998, C-210/96
- Rozhodnutí SDEU ze dne 25. 10. 2001, C-112/9

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se zabývá problematikou soukromoprávních prostředků postihu nekalé soutěže v České republice. Rozebrány jsou tak zejména právní instituty zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisu. Stranou zájmu nezůstávají ani vybrané procesní otázky související s uplatňováním práv z nekalé soutěže.

Samotná práce je rozdělena do tří kapitol, kdy první z nich představuje především obecný teoretický základ. Dochází tak k objasnění pozice práva proti nekalé soutěži v českém právním řádu a zvláštní důraz je kladen na generální klauzuli, jakožto základní podmínku nekalosoutěžního jednání.

Druhá část práce se soustředí na subjekty vystupující ve sporech z nekalé soutěže. V souladu s hlavními cíli této práce je aktivně legitimovaným subjektům věnován o poznání větší prostor než těm osobám, které vystupují v nekalosoutěžních sporech na žalované straně.

Konečně třetí a stěžejní část práce blíže analyzuje jednotlivé právní prostředky ochrany a nároky plynoucí z nekalé soutěže. Krom tradičních nekalosoutěžních nároků taxativně vyčtených v ustanovení § 2988 Občanského zákoníku, jsou zohledněny i právní instituty Občanského zákoníku a Občanského soudního řádu obecnějšího charakteru, jejichž uplatnění však často připadá v úvahu i u nekalé soutěže. Závěrem jsou pak zmíněna vybraná procesní specifika související s uplatňováním práv z nekalé soutěže.

Abstract

The diploma thesis is divided into three chapters; the first chapter namely presents general theoretical foundation. This leads to clarification of the position of law against unfair completion in Czech legal system with special emphasis given to the general clause as fundamental assumption of unfair competition acting.

The second chapter focuses on legal entities that take part in disputes arising from unfair competition. In accordance with main aims of this diploma thesis the attention to entities which have the capacity to bring proceedings is payed rather than to entities that appear in unfair competition disputes as defendants.

Finally the third and main chapter analyses individual legal means of protections and claims arising from unfair competition. Besides traditional unfair competition claims exhaustively provided in Sec. 2988 of the Civil Code, described are also legal instruments of the Civil Code and of the Civil Procedure Code of more general character which's use is applicable in terms of unfair competition. In fine selected procedural specifications related to enforcement of law from unfair competition are discussed.

Klíčová slova**Key words****Nekalá soutěž****Unfair Competition****Právní postih****Legal Penalties****Název práce v anglickém jazyce**

Legal Penalties for Unfair Competition